

DIALÓGUS

**A Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Karának kiadványa**

2006

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság
2006/4/V/4. számú határozatával a jogászképzések
párhuzamos akkreditációs vizsgálata és a „Kiválósági hely” címre
beadott pályázatok alapján a

Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának

a jogász képzésben
nyújtott kiemelkedő teljesítményéért
2011. június 30-ig

Kiválósági hely

címet adományozott.

Budapest, 2006. április 28.

Fésüs László
a MAB elnöke

Felelős kiadó: Dr. Szabó Imre
az SZTE ÁJTK dékánja

Felelős szerkesztő: Dr. Balogh Elemér
baloghe@juris.u-szeged.hu
<http://www.juris.u-szeged.hu>

Nyomdai munkák: „Norma” Nyomdász Kft.
Hódmezővásárhely

Tisztelt Olvasó!

Köszöntöm az olvasót, jelenlegi és volt hallgatóinkat. A köszöntés fontos része a kiadványnak, mivel sok esetben elegendő az első oldalra pillantani, ahol sommásan feltűnnek a legfőbb témák, és azok a képek, amelyek illusztrálják karunk életét.

Az utóbbi időben számos sikert könyvelhettünk el, amikre – úgy gondolom – joggal lehetünk büszkék. Ilyen eredménynek tekinthető, hogy a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság „Kiválósági hely” címet adományozott a szegedi jogi kar részére a jogászképzésben nyújtott kiemelkedő teljesítményért. Úgy érzem, ez a cím nem pusztán egy szokásos vagy elvárható méltatás, hanem reprezentálja karunk munkáját, oktatóink – mind tudományos, mind oktatási téren véghezvitt – tevékenységét, s talán nem túlzás, hogy ténylegesen az ország jogászképzésének egyik legkiválóbb intézményét mondhatjuk magunkénak. Ehhez, pontosabban a kiváló oktatói teljesítményhez szorosan kapcsolódik, hogy karunk fiatal munkatársai közül többen sikeresen megvédték doktori értekezésüket – e munkáikat a „Joghézag” c. rovat mutatja be.

Karunkon 2006. szeptemberétől két új képzés is indult: „a piacképes diploma” jegyében megkezdődött alapképzési szakonként a politológia és a nemzetközi kapcsolatok oktatása.

Számos tudományos konferenciát

is rendeztünk, hallgatóink pedig több nemzetközi versenyen (Jessup, Rousseau) vettek részt és álltak helyt. Több évfolyam-találkozó szervezésére is sor került.

Paczolay Péter és Trócsányi László professzor urakat alkotmánybíróvá választotta az Országgyűlés, ami nemcsak az érintettek személyes kvalitását mutatja, hanem egyetemünk színvonalának egyfajta elismerését is jelenti. Végül említést kell tenni arról, hogy karunk köszöntötte Prof. Dr. Klaus Sojka-t, a környezeti jog kiváló művelőjét és egyetemünk vendégprofesszorát 80. születésnapja alkalmából.

„In Memoriam” címmel a Dialógus is megemlékezik karunk eltávozott nagyjairól, hiszen nem feledhetjük azokat, akik egész életük munkásságával járultak hozzá napjaink eredményeihez.

Dr. Szabó Imre
dékan

Az Agrárjogi és Környezetvédelmi Jogi Tanszék

A tanszék múltja

A tanszék jogelődje 1921–1950 között a Kereskedelmi és Váltójogi Tanszék volt. 1950-ben a tanszék új nevet kapott Gazdasági Jogi Tanszék elnevezéssel, majd az 1951/52-es tanévben, ismét más nevet vett fel a gazdasági jog elemeire bontásával. Az új jogágakat: a munkajogot, a földjogot, a mezőgazdasági termelészövetkezeti jogot, később ezt felváltva – az országban elsőként – az egységes szövetkezeti jogot, a Mezőgazdasági és Munkajogi Tanszék fogta össze az 1991/92-es tanévig. 1949-től

1957 februárjáig a különböző elnevezésű tanszék vezetője *Dr. Perbír József* volt, akit *Dr. Nagy László*, *Dr. Veres József*, *Dr. Tóth Lajos* követett.

A gondozott stúdiumok mellett is történtek változások. 1982-ben új kollégiummal, a környezetvédelmi joggal, ezt követően, az 1989/90-es tanévtől *Prof. Dr. Klaus Sojka* közreműködésével a nemzetközi áttekintést adó környezetvédelem és környezeti jog című kollégiummal is bővült a Tanszék által gondozott stúdiumok köre. Az 1991/92-es tanévtől a tanszék neve ismét módosult, s annak megfelelően a

*Álló sor: Dr. Tóth Lajos, dr. Mihálka György, Dr. Veres József, dr. Miklós László, Dr. Bobvos Pál
Ülő sor: dr. Andrászi Zsuzsanna, dr. Farkas Csamangó Erika, dr. Bezdán Anikó, Süle Edina*

munkajog oktatása mellett az európai igényű agrárjog jelent meg, megtartva a modern szövetkezeti jogi stúdiumot is, Agrárjogi és Munkajogi Tanszék névvel.

Az 1995/96-os tanévben a munkajog, a szociális joggal bővülve kivált, egy új tanszék, a Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék keretébe került. A jelenlegi Agrárjogi és Környezetvédelmi Jogi Tanszék három főkéllégiumot: az agrárjogot, a környezetvédelmi jogot, a szövetkezeti jogot és az azokhoz kapcsolódó fakultatív kéllégiumokat, valamint az oktatáshoz is nélkülözhetetlen kutatási területeket gondozza – tartja a kapcsolatokat a szakmai igazgatási és érdekvédelmi-érdekképviseleti szervekkel.

Az agrárjog, mint diszciplína és mint jogág nem régen jelent meg a magyar jogi karokon. A szegedi karon való bevezetésében jelentős szerepe volt Veres József professzor úrnak. A környezetjog képzésről Magyarországon a felsőoktatásban az 1980-as évek végétől, az 1990-es évek elejétől beszélhetünk. A Szegedi Tudományegyetemen – akkor még a József Attila Tudományegyetemen – a környezetjog fakultatív tárgyként jelent meg a jogászképzés keretében. 1997. szeptemberétől a nappali tagozaton, 2001-től a levelező tagozaton kötelező tantárgy. A tárgy népszerűségét a hallgatók körében a tárgyfelvétel mellett a tudományos diákköri munkák és a szakdolgozatok környezetvédelmi témaköreinek növekedése jelzi.

A tanszék 2005 februárjában – a vidéki jogi karok közül elsőként – az egyetemi vagy főiskolai diplomával rendelkező hallgatóknak elindította a környezetvédelmi jogi posztgraduális szakirányú képzést, ők „Környezetvédelmi szakjogász”, illetőleg „Környezetvédelmi jogi szakokleveles” mérnök,

közgazdász stb. diplomát szerezhetnek. A gyakorlati igényekre figyelemmel, a tanszék szervezi az „Ingatlanforgalmi-szakjogász” posztgraduális képzést is, az itt kapott diploma a komplex szakismeret megszerzését bizonyítja.

A tanszék jelenlegi oktatói és tevékenységük

A tanszék sokrétű, szerteágazó oktatási tevékenységet folytat. A három főtárgy (agrárjog, környezetvédelmi jog és szövetkezeti jog) mellett a tanszék oktatói közel húsz témában tartanak fakultatív kéllégiumokat. E kurzusok az oktatók önálló kutatási területeire épülnek.

Az Agrárjogi és Környezetvédelmi Jogi Tanszék vezetője – 2004. július 1-től *Dr. Bobvos Pál* egyetemi docens, az állam- és jogtudomány kandidátusa. 1978-tól a tanszék munkatársa. A rendszerváltás előtt elsődlegesen a termőföld használatára vonatkozó jogszabályokat vizsgálta, ezen belül azokat, amelyeknek nem volt előzménye a magánjogban, például a tartós földhasználatot és a személyi tulajdont. 1990-től kutatásai a 19. században kialakult aranykorona és a termőföld-érték összefüggéseire irányultak. 1991-től a szövetkezetek vagyoni viszonyainak alakulásával foglalkozott, különös tekintettel a termőföldre, majd a birtokrendezés, földhaszonbérlet, felesbérlet és a részesművelés törvényi szabályozása került kutatásai középpontjába. 2000-től kutatói munkája kiterjedt a szövetkezetekre is. Tanulmányutak: Odessza 1982 (egy hónap), Regensburg 1991 (négy hónap TEMPUS ösztöndíj). Oktatási tevékenysége fakultatív tárgyak keretében az ingatlan-nyilvántartásra és a borjogra is kiterjed. 2005. március 15-én a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Mi-

niszter elismerő oklevéllel tüntette ki. A CEDR (Comité Européen de Droit Rural)— Magyar Agrárjogi Egyesület alapító tagja, és alelnöke.

Dr. Veres József professor emeritus 1952 óta a tanszék munkatársa. 1970-től a tanszék vezetője, amely tisztséget 25 éven keresztül látta el. Tanszékvezetői tevékenysége mellett 1964 és 1969 között a kar dékánhelyettese, 1979 és 1985 között dékánja. 1967-ben egyetemi docensi, 1979-ben egyetemi tanári kinevezést kapott, 1999-ben az egyetemről *professor emeritus* címet kapott. Publikációinak száma (beleértve az idegen nyelvűeket is) közel száz, ezen belül négy monográfia és négy tankönyv szerzője, illetve társszerzője. Nevéhez kapcsolódik a szociális jog, az agrárjog, a magyar környezetvédelmi jog című tárgyak kialakítása és bevezetése. Kutatási területei a modern szövetkezet jogi természete és minősítése, a gazdálkodó szervezetek, a tulajdonosok és munkavállalók kapcsolatrendszere (társasági és szövetkezeti jogból); vállalkozói és munkavállalói pozíciók az agrárszférában (agrárjogból).

Tudományszervezői tevékenysége során számos tudományos konferencia szervezésében vett részt. A gazdag oktatói tudományos és közéleti pályáját több magas kitüntetés is jelzi. Nevéhez fűződik a Mezőgazdasági és Munkajogi Tanszék szétválasztása, melynek két utód tanszéke az Agrárjogi és Környezetvédelmi jogi, illetve Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék.

A jogi diploma megszerzésének 50. évfordulója alkalmából 2002-ben aranydiplomát, 2004-ben Klebelsberg Kuno—díjat kapott. A 2003-ban létrehozott Szövetkezetpolitikai Kollégium Jogi Műhelyének munkájában szervező módon aktívan részt vett. Az új, egy-

séges szövetkezeti törvény megalkotása érdekében végzett kiemelkedően magas színvonalú koncepcionális és kodifikációs munkájának elismeréseként 2006-ban Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkereszt kitüntetésben részesült.

Dr. Tóth Lajos egyetemi docens, az állam- és jogtudomány kandidátusa, 1965 óta a tanszék munkatársa, 1995-től 2004 júliusáig vezette a tanszéket.

1967 és 2004 között összesen 15 külföldi tanulmányúton vett részt. Ebből 7 alkalommal meghívásra, 8 alkalommal pályázattal (Szófia; Leipzig; Greifswald; Kassa; Odessza; Alma Ata; Újvidék; Temesvár). Számos nemzetközi konferencián (Leipzig 2; Alma Ata) és belföldi konferencián (Szeged, Nyíregyháza-Sóstó) résztvevőként és előadóként megjelent.

1990–1995. OTKA kutatásban témavezetőként vett részt [„Egy lehetséges agrárjogi koncepció kialakulásának (kialakításának) koncepciója Magyarországon”]. 1996-ban a kutatás kiváló minősítést kapott. 2002-ben KöM K+F kutatásban (A környezetvédelmi bírságolási gyakorlat 5 évre visszamenőleg) szintén témavezetőként vett részt. Ez a téma is kiváló minősítést kapott.

2003-ban az ORFK Szervezett bűnözési Főosztály által ingatlan-nyilvántartási igazságügyi szakértőként működött közre a FKFH-nál folyó nyomozati ügyben. Ugyanebben az évben a környezetvédelmi miniszter Miniszteri Elismerő Oklevelet adományozott részére.

Kezdeményezője volt a tanszéken folyó környezetvédelmi jogi posztgraduális szakirányú képzés elindításának.

Dr. Miklós László egyetemi adjunktus 1997-től a tanszék munkatársa. A tanszéken a magyar környezetvédelmi jog főtárgyat oktatja nappali és levele-

ző tagozaton, a jogi kari képzésen túl oktat a természettudományi karon, a pedagógusképzőn és az élelmiszeripari mérnök szakokon. Több fakultatív kollégiumot vezet. Többek között publikációi jelentek meg a környezetvédelmi hatóságokról, hatósági eljárásokról, és környezetjogunkról a gyakorlat tükrében. Egyik kezdeményezője volt a környezetvédelmi jogi posztgraduális képzés bevezetésének, részt vett tematikája, tananyagai kidolgozásában. Környezetvédelmi szakjogász végzettséggel oktat a tanszék gondozásában folyó környezetvédelmi jogi posztgraduális szakirányú képzésben is.

Dr. Horváth Szilvia egyetemi adjunktus 1999-től a tanszék munkatársa. Kutatási területe a környezetvédelmi jog, ezen belül is az Európai Unió környezetvédelmi szabályozása. A TEMPUS és ERASMUS program tanszéki felelőse. Nappali tagozaton környezetvédelmi jog fő tárgyat oktat. Több fakultatív tárgyat vezet nappali és ERASMUS programban részt vevő hallgatók számára. Számos díjazott dolgozat konzulense. Környezetvédelmi szakjogász végzettséggel oktat az Európa-jogi szakjogász, 2005-től a tanszék gondozásában folyó környezetvédelmi jogi posztgraduális szakirányú képzésben. Rendszeresen részt vesz előadóként hazai és nemzetközi konferenciákon. Tagja az EMLA Környezeti Management és Jog Egyesületnek, a Gesellschaft für Umweltrecht e.V., a Szövetségi Gyűlés '90 Magyar-Német Közéleti Egyesületnek, valamint a CEDR – Magyar Agrárjogi Egyesület Felügyelő Bizottságának is tagja. Részt vesz a tanszék nemzetközi kapcsolatainak kiépítésében és ápolásában, tanszéki kiadványok fordításában.

Dr. Bezdán Anikó egyetemi tanársegéd 1999 és 2002 között a tanszék PhD

ösztöndíjasa volt, majd 2003–2004 között tudományos segédmunkatársként tevékenykedett a tanszéken. 2004-ben egyetemi tanársegédi kinevezést kapott. Kutatási területét képezi az Európai Unió területén megjelenő vadásztársaságok, mint civilszervezetek témaköre. Részt vesz a szövetkezeti jog fő tárgyat oktatásában nappali és levelező tagozaton. Több fakultatív tárgyat vezet kutatási területeihez igazodóan. Számos publikációja jelent meg a szövetkezeti jog területén, általános és speciális kérdéseket tárgyalva. 2003-ban Európa tanulmányok másoddiplomás szakjogász képzés keretében Európa-jogi szakjogász minősítést szerzett. Részt vesz hallgatóként is a környezetvédelmi jogi posztgraduális szakirányú képzésben. Sikeres pályázatai: Pólay Alapítvány ösztöndíja (2000, 2006), Alapítvány a Magyar Felsőoktatásért és Kutatásért ösztöndíja („Humán erőforrás fejlesztése a civil szektorban” 2000–2001), Magyar Tudományos Akadémia Területi Bizottsága Jogi Szakbizottsága dicséretlevele (2001), Országos Tudományos Diákköri Tanács („Tudással Magyarorszáért” emlékérem és emléklap 2001). A CEDR – Magyar Agrárjogi Egyesület tagja.

Dr. Farkas Csamangó Erika egyetemi tanársegéd 2001 és 2004 között a tanszék PhD ösztöndíjasa volt, majd 2004 őszétől egyetemi tanársegédi kinevezést kapott. 2001-ben Budapesten a XXV. Országos Tudományos Diákköri Konferencián, az Állam- és Jogtudományi Szekcióban dolgozata a Környezetvédelmi Minisztérium különdíjában részesült. Kutatási területe az agrárjog és a környezetvédelmi jog témakörére, illetve az agrár-környezetvédelmi jog területére terjed ki. Publikál az Európai Unió agrártámogatásairól, állat- és

növényegészségügyi szabályairól, foglalkozik a fenntartható környezetvédelemmel és agrárgazdasággal, illetve az agrár érdekképviselletekkel. Részt vesz a környezetvédelmi jog és az agrárjog fő tárgyak oktatásában nappali és levelező tagozatokon. Több fakultatív tárgyat vezet kutatási területeihez igazodóan. A 2005 februárjában induló Környezetvédelmi Jogi Posztgraduális szakirányú képzés kidolgozásában közreműködött, majd a tanszék koordinátora. Részt vesz hallgatóként is a környezetvédelmi jogi posztgraduális szakirányú képzésben. Számos hazai (Budapest, Gödöllő, Szeged) konferencián vett részt. A CEDR – Magyar Agrárjogi Egyesület tagja.

A főállású munkatársak munkáját állandó meghívott oktatók segítik. *Prof. Dr. Klaus Sojka*, a jog- és a politikatudományok doktora 1989 óta – Dr. Veres József akkori dékán támogatásával – megszakítás nélkül oktatja a nemzetközi környezetvédelmi jog című tárgyat karunkon, mely a hallgatók körében nagy népszerűségnek örvend. 1957-től működött ügyvédként, 1985-től professzorként oktatott Németországban Hannover, Kassel és Hamburg egyetemén. 1995-ben Frankfurt/Mainban megjelent környezetjogi munkája forrásmunkának számít mind a hallgatók, mind a kutatók számára. Két műve Szegeden is megjelent. Karunk és tanszékünk korábbi és jelenlegi vezetői, oktatói tisztes létszámban köszöntötték a 80 éves professzort Deggendorfbán, a 2006. november 11-i ünnepségen (lásd 28–29. oldal).

Kardos Mária az 1998/99-es tanévtől kezdődően óraadóként közreműködik a tanszéken. Nappali tagozatos hallgatóknak a környezetvédelem főtárgy keretén belül a természetvédelmi jog témaköréből tart előadásokat, fakultatív

kollégiumot vezet, valamint részt vesz oktatóként a környezetvédelmi jogi posztgraduális szakirányú képzésben.

Meghívott előadóként tevékenykedik *dr. Mihálka György*, aki a tanszéken 2003 és 2006 között PhD ösztöndíjas volt. Kutatási területe a környezetvédelmi jogon belül az új környezetvédelmi jogi témaköre, mely kutatási területéből fakultatív kollégiumot vezet. Külföldi tanulmányút: Terni (2005). Számos nemzetközi (Darmstadt, Graz, Valencia) és hazai (Budapest) konferencián vett részt. Az ECSL (Európai Világűrjogi Központ) és a MANT (Magyar Aszttronautikai Társaság) tagja.

Dr. Borsodi Zoltán a tanszéken 2005–2006 között tudományos segédmunkatársként tevékenykedett. Kutatási területe a szövetkezeti jogon belül a szövetkezetek érdekképviselése, tevékenysége, a jogalkotásban való szerepe, valamint az új szövetkezeti törvény előzményei és gyakorlati megvalósulásának vizsgálata. Az új szövetkezeti törvény kodifikációjánál tevékenyen részt vett. 2003-ban az OTDK-n dolgozata a KJK Kerszöv különdíjában részesült. Részt vesz hallgatóként a környezetvédelmi jogi posztgraduális szakirányú képzésben.

Szabóné dr. Andrássi Zsuzsanna 2006-tól a tanszék PhD ösztöndíjasa.

A tanszék működéséhez elengedhetetlenül szükséges *Süli Edina* tanszéki adminisztrátor munkája. Tevékenységével hozzájárul a tanszék kapcsolatrendszerének fenntartásához, továbbá a megnövekedett adminisztratív teendők ellátását végzi.

Kutatások

1990–1995. OTKA pályázat: „Egy lehetséges agrárjogi koncepció kiala-

kulásának (kialakításának) koncepciója Magyarországon” (1996-ban kiváló minősítést kapott).

2000-ben 8 fős teammel pályázott a tanszék a Környezetvédelmi Minisztérium által kiírt pályázaton: KÖM K+F kutatás (2002): A környezetvédelmi bírósági gyakorlat 5 évre visszamenőleg (kiváló minősítést kapott).

2001-ben elnyert közös OTKA pályázat a Közgazdasági Tanszékkal: „A tulajdon, a vállalati struktúra, és az irányítás az agrárszférában”.

2005-ben a Tanszék oktatói a hazai társtanszékek képviselőivel Miskolcon megalapították a CEDR (Comité Européen de Droit Rural) magyar tagozatát, melynek internetes szakmai folyóirata havi rendszerességgel közöl tudományos publikációkat, magyar és idegen nyelven.

2005-ben a Tanszék együttműködési megállapodást írt alá a miskolci társtanszékkal az Utrechti Összehasonlító Jogi Konferencia magyar nemzeti referátumának elkészítéséről, melyet a két tanszék „A szennyező fizet alapelv érvényesülése a mezőgazdaságban” címmel készített el.

Tudományos diákkör

A diákköri munka tanszékünkön szervezett. Negyedévente szervezünk tudományos diákköri üléseket. Minden országos diákköri konferenciára készítünk fel hallgatókat mind a három fő-tárgyból. A legutóbbi három országos diákköri konferenciáról 2 különdíjat, 1 második helyezést sikerült elnyerniük a tanszék oktatói által indított hallgatóknak.

Minden évben készítünk fel hallgatókat az Országos Agrárjogi Perbeszédversenyen történő részvételre. 2003 ok-

tóberében a tanszék által felkészített 3 hallgató nyerte el a legjobb csapatnak járó vándorserleget, és a legjobb egyéni versenyzőnek járó díjat. A vándorserleg elnyerésével 2004 őszén tanszékünk kapta meg a jogot az országos verseny megszervezésére, melyet sikeresen megrendeztünk.

Bel- és külkapcsolatok

1991 óta megszakítás nélküli a tanszék kapcsolata *Dr. Klaus Sojka* professzorral, aki Hannover, Kassel és Hamburg egyetemén oktatott.

2002-ben építettük ki a szakmai kapcsolatot a temesvári jogi karral, személyesen a kar dékánjával, valamint a társtanszék vezetőjével. A tanszék felújította kapcsolatát a Kolozsvári Egyetem Jogi Karának társtanszékével is.

Belföldi kapcsolataink sokoldalúak. A hazai társtanszékekkel szervezetszerű az együttműködés. Tartja a kapcsolatokat a szakmai igazgatási és érdekvédelmi-érdekképviseleti szervezetekkel.

Terveink

A sikeres akkreditációs eljárás után 2005 februárjában a tanszék gondozásában elindult a környezetvédelmi jogi posztgraduális szakirányú képzés. A tanszék oktatói jelentős feladatot vállaltak a képzés programjában és oktatásában. A képzés célja kettős: a jogászok számára környezetvédelmi szakmai ismereteket kíván adni a jogi szabályozás kereteinek és gyakorlatának megismeretése mellett. A környezetvédelmi elméleti alapok és a napi gyakorlati feladatok megismertetésével közvetlenül hasznosítható tudást kíván biztosítani a képzés mindazoknak, akik a környezetvédelemben dolgoznak jelenleg is,

vagy munkájuk, tevékenységük rendszeresen kapcsolódik a környezetvédelem gazdasági, hatósági és jogalkalmazói területeihez. A képzést valamennyi jogi pályán tevékenykedő jogásznak, ügyvédnek, bírónak köztisztviselőnek, önkormányzati vezetőnek ajánljuk. Ugyanakkor a képzést ajánljuk a nem jogász végzettséggel rendelkező szakembereknek, mérnököknek, a gyakorlatban közvetlenül hasznosítható jogi ismeretek megszerzése céljából. A képzésre egyetemi vagy főiskolai szintű végzettséggel rendelkezők jelentkezhetnek. Részvétel feltétele: jogász, közgazdász, mérnök, agrármérnök vagy politológus szakképzettség, a természettudományos felsőoktatásban szerzett egyetemi szintű végzettség és szakképzettség. A négy féléves képzés elvégzésével, és az ötödik félévben a záróvizsga teljesítésével a jogász végzettséggel rendelkező hallgatók „Környezetvédelmi szakjogász”, a jogi képzettséggel nem rendelkező hallgatók: „Környezetvédelmi jogi szakok-

leveles közgazdász,- mérnök stb. (az alapképzésben szerzett szakképesítéstől függően) diplomát szereznek.

Az ingatlanforgalmi szakjogász képzésnek, mint szakirányú továbbképzésnek célja a jogász szakképzettséggel rendelkező és az ingatlanforgalmazás területén, a földhivatalokban, illeték-hivatalokban, valamint az önkormányzatoknál dolgozó, továbbá ingatlanjogi jogvitákra szakosodott, illetve szakosodni kívánó ügyvédek egyetemi szintű szervezett továbbképzésnek biztosítása. A képzés során az ingatlanjogi és más kapcsolódó szakjogi területeken, továbbá határtudományi területeken (műszaki, településrendezési, értékbécselési ismeretek) szereznek elméletileg megalapozott és a gyakorlatban hasznosítható ismereteket a résztvevők. A képzésben a jogász szakképzettséggel rendelkezők vehetnek részt.

Dr. Farkas Csamangó Erika
egyetemi tanársegéd

*Rendhagyó tanszéki értekezlet: dr. Mihálka György, dr. Bezdán Anikó,
dr. Farkas Csamangó Erika, Prof. Dr. b. c. Klaus Sojka, dr. Horváth Szilvia, Dr. Bobvos Pál*

Az Összehasonlító Jogi Intézet

**Beszélgetés Dr. Badó Attila egyetemi tanárral,
az intézet vezetőjével**

– Mikor és hogyan jött létre az Összehasonlító Jogi Intézet?

– 2001-ben döntött a Kari Tanács egy új kötelező tárgy indításáról, melynek az összehasonlító jogtan elnevezést adta. Ezen, vagy ehhez hasonló néven tanítják a világ legtöbb egyetemén a jogcsaládok, jogkörök bemutatását, összehasonlítását célzó stúdiumokat. A tárgy bevezetését követően merült fel az a gondolat, hogy a Karon létező idegen nyelvű képzéseket jó lenne egy hatékony szervezet keretében működtetni. Volt egy kötelező tárgy, egy francia és egy német nyelvű képzés, nagyjából ezekre épült a 2002 végén megalakuló intézet.

– Nem sokkal ezt követően kinőtt egy szép kis „építmény” a Rákóczi téri épület ötödik emeletén.

– Valóban. Szabó Imre dékán velünk együtt azt gondolta, hogy érdemes egy kis pénzt fektetni egy ilyen építkezésbe, így kari és intézeti forrásból sikerült európai színvonalú munkafeltételeket teremteni. Azt hiszem, azóta bebizonyosodott, nem csupán anyagi értelemben térült meg ez a befektetés.

– Mennyiben más egy intézet, mint egy tanszék?

– Tulajdonképpen semmiben. Más karocon az intézet több tanszéket fog össze, esetünkben nem ez a helyzet. Mi azért kértük az intézeti elnevezést, mert

Az intézet munkatársai (balról jobbra):

Simone Meriggi, Tatai Ágnes, Éric Blin, Alexandra Farrando, Dr. Badó Attila, Radics Olívia, Regina Henning, Kilic Keziban, dr. Almási Ibolya, dr. Mezei Péter, Dr. Heka László

a külföldiek számára az könnyebben értelmezhető. Az új Ftv. alapján azonban lehet, hogy hamarosan tanszékké válunk, ám ettől nem változik meg tevékenységünk: oktatunk, oktatást szervezünk, kutatási programokban veszünk részt, és persze publikálunk.

– *Hogyan jellemezhető az intézet?*

– Multikulturális intézet. Jó értelemben persze. Franciák, németek, amerikaiak tűnnek fel időről-időre, és az állandó munkatársak között is többségben vannak a magyarok. Ettől persze még nincs bábeli zűrzavar, jól megértjük egymást.

– *Hogyan, milyen nyelven zajlik egy értekezlet?*

– Magyarul, mert a nemrég érkezett lektorokon kívül ezt már mindenki érti. Amikor szükség van rá, akkor persze valamilyen más nyelvre váltunk. Ez nem szokott problémát okozni. Annál nagyobb örömet szerez viszont a külföldi kollégák néha zseniális nyelvújítási kísérleteit hallgatni. Sajnos nem írjuk le az aranyköpéseket, pedig érdemes lenne azokat is kiadni egyszerűen.

– *Hogyan verbuválódott az intézeti stáb?*

– Elsősorban az idegen nyelvű képzések szükségletei alapján. Lektorok érkeztek és persze állandó munkatársak csatlakoztak az egyes képzésekhez. Így maradt nálunk *Eric Blin*, aki amellet hogy tiszteletbeli francia konzul, intézetünk oszlopos tagjává vált. Ugyancsak nálunk dolgozik *Alexandra Farrando*, és *Kilic Keziban*, akik szemináriumokat vezetnek a francia jogi képzésben. A német lektorokra a Bosch Alapítvány segítségével folyamatosan építhetünk, most *Regina Henning* az, aki itt tartózkodik. Az olasz lektorra, *Simone Meriggire* is úgy tűnik, hogy hosszú távon lehet számítani.

Később az összehasonlító jog iránt elkötelezett fiatalok is nálunk maradtak. Így *dr. Mezei Péter* tanársegédként, *dr. Radics Olívia* Phd hallgatóként segít az összehasonlító jogtan oktatásában. *Dr. Heka Lászlót*, aki horvát anyanyelvű, szintén sikerült az intézeti munkába bevonni. Ő a délszláv térség jogrendszereinek aktuális problémáival foglal-

A német jogi képzés munkatársai:

dr. Almási Ibolya, Prof. Dr. Uwe Hellmann, Regina Henning, Prof. Dr. Detlev Belling

kozik, és igen aktívan publikál.

– *Kérem beszéljen egy kicsit az említett idegen nyelvű képzésekről.*

– Lassan egy évtizede működik a *Dr. Trócsányi László* kezdeményezésére megalakuló francia jogi képzés, mely a francia jogrendszer és jogi terminológia megismerésének lehetőségét kínálja a hallgatóknak. Ez a program három francia partneregyetem közreműködésével zajlik. A hat szemeszterből álló stúdium befejeztével a hallgatók részt vehetnek az Európa Tanulmányok Központ által szervezett Európa Jogi Master képzésen.

A német gazdasági jogi képzés szintén hosszabb múltra tekinthet vissza. *Dr. Balogh Elemér* kezdeményezésére jött létre, aki ugyan alkotmánybírói teendői miatt már nem vezeti a képzést, de intézetünk tiszteletbeli tagjaként ma is támogatja ezt a programot. A képzés célja az, hogy a résztvevők megismerjék a hatályos német gazdasági jog legfontosabb intézményeit. Az előadásokat itt is anyanyelvi professzorok, egyetemi oktatók tartják. A négy szemesztert elvégző hallgatók bizonyítványt kapnak. A képzés harmadik évében lehetőség nyílik a jogász szakos hallgatóknak részt venni a Potsdami Egyetem jogi karának *magister studium*án (LL.M.). A két évet kiváló eredménnyel záró hallgatók számára a harmadik év teljesítéséhez ösztöndíjat biztosítunk.

Az amerikai jogi szakértői képzés a legújabb idegen nyelvű programunk, melyet testvérvárosi kapcsolat talaján hoztunk létre a University of Toledo Jogi Karával. A hallgatók az amerikai jogrendszerrel, annak legfontosabb jogágaival – azok nemzetközi vonatkozásaival együtt – ismerkedhetnek meg, elméleti és gyakorlati tapasztalatokat szerezve, emellett intenzív nyelvi

oktatásban is részesülnek. A kurzust sikeresen elvégzők teljesítményükről a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, illetve a University of Toledo College of Law által közösen kiállított amerikai jogi szakértői oklevelet kapnak.

– *Milyen kutatásokat végez az intézet?*

– Ahogy a jogtudományban megszokott, szinte mindenkinek van egyéni kutatási területe. Ezek a kutatások cikkek, könyvek formájában ismerhetők meg.

Létezik azonban olyan intézeti kutatás is, melyben szinte mindenki részt vesz. Az egyik legfontosabb ilyen kutatás a bíróságok büntetéskiszabási gyakorlatának összehasonlító vizsgálata, amelyet *Dr. Bencze Máttyás* kollégámmal közösen irányítunk.

– *Ez jól hangzik. Lehetne erről egy kicsit többet tudni?*

– A jogász szakmán belül már régóta közszájon forgó állítás, hogy az ország egyes földrajzi régióiban nagymértékben eltérő a bíróságok büntetéskiszabási gyakorlata. Volt, aki húszféle megyei igazságszolgáltatás képét vázolta fel. A feltételezések szerint ugyanazt a büncselekményt – ugyanolyan vagy igen hasonló enyhítő, illetve súlyosító körülmények mellett – jelentősen eltérő büntetési mértékkel, vagy akár különböző büntetési nemekkel (pl. pénzbüntetés helyett szabadságvesztéssel, vagy fordítva) szankcionálják. Azt gondoltuk, hogy amennyiben tényleg ez a helyzet, akkor az alkotmányos aggályokat vet fel a bírói gyakorlattal szemben

– *Mi lehet ennek az oka?*

– Természetesen sok oka van, ám a legfontosabb talán, hogy 1993-tól kezdődően, amikor az Alkotmánybíróság megsemmisítette a törvényességi óvás intézményét, jelentős mértékben csök-

kent azon közzétett bírósági határozatok aránya, amelyek kimondottan a kiszabott büntetés mértékére nézve szolgáltak iránymutatásul.

– *Hogyan folyt a kutatás? Reprezentatív mintavétellel?*

– Első lépésként a reprezentativitás megteremtése érdekében minden megyei bíróságról minimum 50 ügyet próbáltunk kiválasztani, és egy jól kidolgozott módszerrel feldolgozni. A kutatás során azonban kiderült, hogy a megyei bíróságokon nincs ennyi fellebbezett ügy egy-egy bűncselekmény vonatkozásában. Így a kutatás – a Fővárosi Bíróság kivételével – nem reprezentatív, hanem teljes körű lett. Ez utóbbi helyen hozzávetőleg 1500 ügy volt összesen a négy cselekmény típusból, itt mindegyikből 50-et választottunk ki véletlenszerűen.

– *Kik végezték az adatfelvételt?*

– Az intézet munkatársai, és az intézetben szorgoskodó hallgatók. Az adatok feldolgozásánál pedig igénybe vettük a Szociológia Tanszék segítségét is.

– *Az eredményről lehet tudni valamit?*

– Most készül az első tanulmány, amit hamarosan publikálni szeretnénk. Nehéz lenne az eredményekről röviden beszélni, bár kétségtelen, a jelentős divergencia igazolást nyert a kutatás során.

– *Milyen tervei vannak az intézet jövőjét illetően?*

– Most készítjük az új tankönyvet összehasonlító jogtanból. Bár úgy tapasztaltuk, hogy a hallgatók szeretik a tárgyat, felkészülésüket egy igazán modern, áttekinthető, tanulható könyvvel kívánjuk segíteni. Hosszú távú terveink is vannak persze. Szeretnénk többek között az olasz jogi képzést beindítani, aminek csírája egy kurzus formájában már most is létezik. LL.M. képzésekben is gondolkodunk, de ehhez ma még nincs meg minden feltétel. A legnagyobb tervünk persze az, hogy a formálódó kis közösség munkakedve legalább ezen a szinten maradjon a jövőben is.

– *Köszönöm az interjút!*

Dr. Schiffner Imola
egyetemi tanársegéd

A Lyon 3 Egyetem dékánja, Hugues Fulchiron professzor diplomát ad át a francia jogi képzés keretében

Karunk új doktorai

E rovatunkban – hagyományteremtő szándékkal – ízelítőt adunk kollégáinknak az aktuális esztendőben megvédett doktori (PhD) értekezéseiről. Maguk a disszertások foglalják össze röviden sokévi munkájuk beérett gyümölcsét.

Antal Tamás „Törvénykezési reformok Magyarországon (1890–1900)” címmel védte meg disszertációját.

„A tudományos gondolat kiváltója mindig a szükség: az életnek vagy a gondolkodásnak a szüksége.” Bibó István ezen filozófiai megállapítása mentén tárul fel a tudomány ratioja, alfája és ómegája. Szerinte mindez kettős genesisű: az életből és az előző tudományos irodalomból ered.

Az utóbbiból kiindulva megállapítható: a dualizmus kori magyar igazságszolgáltatási szervezet bemutatására ezidáig kevesen vállalkoztak. Pedig mind a tágabb értelemben vett törvénykezési szervezet – ideértve valamennyi, hatáskörrel bíró igazságügyi szervet –, mind a szűkebb bírósági organizáció feltáró ismertetését jelentősen indokolják azok a reformok, amelyekkel igazságszolgáltatásunk elnyerte klasszikusnak tekintett, polgári kori arculatát.

A bírósági szervezet kutatása ma reneszánszát élheti, hiszen az elmúlt években – 1997-ben és 2003-ban – jelentékeny módosuláson ment keresztül a hazai törvénykezési szervezet, amely

Dr. Antal Tamás tudományos munkatárs

azonban nem előzmények és jogtörténeti hagyományok nélkül való. A polgári kor örökségét különösen jól illusztrálja az ítéletábrák ismételt felállítására és a bírói szolgálati jogviszony szabályozására, valamint a rendszer intakt jellegének megteremtését és biztosítását szolgáló felsőbb szintű, szervezeti-igazgatási reformok megvalósítása.

E téma jogtörténeti feldolgozását alapjaiban nehezíti az a körülmény, hogy a Magyar Országos Levéltár igazságügyi minisztériumi anyagának legjava 1956-ban tűzvészben elpusztult. A források felkutatása ezért nem végezhető el kizárólag országos kutatóhelyek látogatásával, ahhoz a vidéki levéltárak bevonása is szükséges. Így az

intézményrendszer igazán részletes körülírása csak átfogó, tényfeltáró helyi és helytörténeti kutatásokkal kiegészítve végezhető el. Ezen elsődlegesen nem az egyes királyi törvényszékek vagy ítélőtáblák ítélkezési gyakorlatának vizsgálatát értem, hanem a konkrét szervezeti megoldások bemutatását.

A kutatást szintén nehezítette a szakirodalmi feldolgozottság részben az előbbiekből következő hiánya, töredetessége. Átfogó, teljességre törekvő monográfiát sem a dualizmus korában, sem később nem alkottak, s csak a perjog keretében érintették leginkább a bírósági szervezet kérdését. Üdítő kivételként a kiemelkedő igazságügyi reformok idejében jelentek meg rövidebb, kapcsolódó írások – leginkább a szakfolyóiratokban (Jogtudományi Közlöny, Ügyvédek Lapja, Jogállam, A Jog) és a napilapokban jelentkező publicisztika formájában. A korszak műfaji sajátosságai miatt azonban ezek önállóan nem nyújtanak elegendő információt az áttekintéshez, azonban őket teleologikusan összeválogatva, racionálisan egybegyűjtve és rendszerezve hasznos betekintést nyerhetünk az egyes intézmények fejlődéséről s azok bírálatáról.

A doktori értekezésemben arra kerestem a válaszokat, hogy a rendes bírósági szervezet jelentékenyebb módosítása hogyan és mikor ment végbe a dualizmus Máthé Gábor által vizsgált első évtizedét követően. Erre válaszul az 1890. évvel kezdődő reformévtizedet határozhatjuk meg, amely összefonódott a korszak új Horvát Boldizsárjával, egy szintén rendkívüli intelligenciájú, sőt lángelmének kikiáltott miniszter nevével – Szilágyi Dezsővel. Szilágyi rendkívüli képességeit, éles meglátásait, hatalmas retorikáját és liberális tapasztalatait elvitatni nem lehet. 1889-ben

választóihoz intézett programjában a magyar igazságügy gyökeres reformját és modernizációját ígerte. Ezek közül az addigi két ítélőtábla decentralizációja, a bírói jogviszony reformja, a polgári és a bűnvádi eljárás kodifikációja, az esküdtszéki bíraskodás kiterjesztése, majd az örökösödés, a házassági jog szabályozása, a vallásügyi reform és a közigazgatási bíróság felállítása érdemel kiemelés.

1889. május 29-én tartotta meg programbeszédét a képviselőházban. A benne elhangzott reformterveket három kategóriába oszthatjuk. Az elsőbe olyan átmeneti intézkedések tartoztak, melyek célja megszabadítani a törvénykezés gépezetét a "létező bajok legkínosabbjaitól". A programok második pillérét az új alkotások, az egymással összefüggő reformok elindítása és végrehajtása jelentette. A liberális állami és jogi felfogás jegyében revideálni kívánta a polgári törvénykönyv és az örököségi jogi törvény tervezetét, valamint a már meglévő büntető törvénykönyv revízióját sürgette. Egyik fő feladatának tekintette a magyar eljárásjogokba a szóbeliség és a közvetlenség mielőbbi beemelését: előbb a bűnvádi perrendtartás, majd a modern polgári perrendtartás megalkotását. Az igazságszolgáltatás „popularizálása” jegyében a kisebb tárgyi súlyú büntetendő cselekményeknél az intő eljárást és az okiratos pert kívánta meghonosítani, és velük együtt a bagatell eljárást átalakítani, hatékonyabbá tenni. Az eljárási reformokat azonban nem tartotta elválaszthatónak a szervezeti módosításoktól: a járásbírói ügyek fellebbevitelének reformját, az ítélőtáblák decentralizációját, a bíróságok számának törvényi megállapítását, a sajtóeljárás kiigazítását, valamint a bírói szolgálati jogviszony és kvalifikáció

korszerű meghatározását tervezte.

A harmadik pillért a törvényhozás és az igazságügyi politika terénuma jelentette: a képviselői mandátumok verifikációjának szabályozását és az esküdtszékek büntető ítélkezésbe való beemelésének gondolatát vetette fel mondván: az utóbbi nélkül az igazságügyi reformok befejezettek nem tekinthetők.

Érdekes megemlíteni a később elfogadott törvények szempontjából, hogy a bírósági fegyelmi rendszerről, az ügyvédi rendtartás reformjáról, a bírói és közigazgatási hatáskör végleges elválasztásáról, a leendő közigazgatási bíróságról és a polgári házasságkötés intézményének bevezetéséről ekkor még nem nyilatkozott – ezeket mintegy ráadásként helyezte a nemzet törvényhozásának asztalára.

A programadó beszédet Kenedi Géza ügyvéd lelkesen ekként értékelte: „a miniszter érdeme és a beszéd értéke ép[p]en abban fekszik, hogy általa és benne törték át a kiforrott és megért eszmék először az ellenálló burkot, hogy elvégre pozitív alakban bevonulhassanak az állami élet világába”.

Valóban nagy szellemű egyéniség volt Szilágyi Dezső. Értekezésemben kísérletet tettem az általa megvalósított reformáció egyes elemeinek bemutatására. A

rendelkezésekre álló területi keretek azonban nem tették lehetővé valamenyny téma vizsgálatát, ugyanakkor tekintettel kellett lenni a kortárs jogtörténetek már megkezdett kutatásaira is és arra, hogy – eredeti kiindulópontomhoz hűen – döntően a bírósági szervezet változásaira helyezzem a hangsúlyt. Ezen elvek és célok alapján a reformok közül – és a miniszteri életműből – az ítélőtáblák szétesztásával, a bírói jogviszony módosításával foglalkoztam, valamint az értekezés harmadik részében az esküdtszék intézményének dualizmuskori változásaira fókuszáltam a figyelmet – részleteiben bemutatva az 1900-ig (a Bűnvádi perrendtartás hatályba lépéséig) terjedő alapokat és az 1896–97-ben szintén Szilágyi Dezső előkészítése alapján véghezvitt reorganizáció hátterét. Egyben betekintést kívántam adni a miniszteri pályának témánkhoz illeszkedő sikereiről.

Doktori értekezésem szövege lényeges kiegészítések és kisebb átdolgozás után könyv alakban is megjelent a Csongrád Megyei Levéltár kiadásában „Törvénykezési reformok Magyarországon 1890–1900” címmel 2006-ban.

Dr. Antal Tamás
tudományos munkatárs

Görög Márta „A személyiségi értékek posthumus védelme – Gondolatok a nem vagyoni kártérítés iránti igény jogutódlása körében” címmel védte meg disszertációját.

Az értekezés fő célkitűzése annak, a Törő Károly által feltett kérdésnek a megválaszolása volt, hogy a polgári jog védi-e általánosságban a személyiséget. S e kérdés-feltevés súlya az álta-

lánosság kifejezésre helyeződött, mely általánosság kitételben fontos szerepet tulajdonítottunk a posthumus személyiségvédelemnek. Vizsgálódásunk így elsődlegesen az elhunyt személyiségi jogainak védelmére korlátozódott.

További célként az értekezés bemutatva a kegyeleti jog, az elhunyt emlékét érintő tipikus tényállásokban megtestesülő személyiségi jogot érő jogsértése-

ket, kísérletet tett az elhunyt személyiségi joga, személyiségvédelme fogalmi deficitjének feloldására.

Mellékcélként megfogalmazódott az elhunyt személyiségi jogi értékei katalógusának, védelmének tematikus igényű rendszerbe foglalása is.

Az értekezésnek fontos célja az általános személyiségi jog védelme körében a nem vagyoni kártérítés, mint a jogirodalomban sok szerző által elsődleges védelmi eszköznek tekintett jogkövetkezmény és a személyiségi jogok viszonyrendszerének bemutatása is. Ebben a körben, szoros összefüggésben az értekezés fő célkitűzésével, további cél volt a nem vagyoni kártérítés iránti igény jogutódlásáról vallott gondolatok bemutatásán túlmenően a szabad jogutódlásról vallott nézet melletti érvek és ellenérvek felvázolása. Ennek eredményeként megfogalmazásra kerültek az igény szabad jogutódlásának szabályozásához fűződő reflexiók.

Az értekezés a fentebb megjelölt célkitűzéseknek megfelelően kísérletet tesz a posthumus személyiségvédelem lényegi jellemzői megismertetésére, e

körben szabályozási javaslatokat tesz, illetőleg értékelni próbálja a jelenlegi jogszabályi rendelkezések gyakorlati megvalósulását. Az értekezés lényegi mondanivalója három címben jelenik meg: 1) Az elhunytak „személyiségi értékeinek” Polgári Törvénykönyv szerinti védelme, 2) a nem vagyoni kártérítés alkalmazásának az általános személyiségi jogra történt kiterjesztése, 3) a nem vagyoni kártérítés iránti igény jogutódlásáról kifejtett gondolatok.

Ahhoz, hogy hitelt érdemlően taglalni és bizonyítani tudjuk a posthumus személyiségvédelem fogalmi és jogintézményi szükségességét alaptételként vissza kellett térni Balás P. Elemér gondolatvilágához, negatívumként megközelített személyiség fogalmához. Mivel a személyiség a jog szempontjából negatívumot jelent, a kívülvilág tagadását, így a személyiség a halállal nem szűnik meg, a halál után is aktuális lehet. Hiszen „az elhalt ember személyisége az igazi »erkölcsi« személy.” A személyiség fennmaradása, védelemben részesítésének igénye álláspontunk szerint szoros összefüggést mutat a kegyelet mind er-

Dr. Görög Márta egyetemi adjunktus átveszi doktori diplomáját

kölcsi, mind jogi követelményeivel. Ennek megfelelően az értekezés – a teljesség igénye nélkül figyelembe véve célját és annak rendeltetését – szűk körben rendelkezik a kegyelet erkölcsi szabályairól, illetve a síremlékhez, sírhelyhez kapcsolódó kegyeletről.

Az értekezés következő fejezetében a posthumus személyiségi értékek sérelmét megvalósító tényállások elemzésére, a közszereplők sajátos jogi helyzetének bemutatására, szabályozási javaslatok tételére tett kísérletet. A személyiségi jogok *post mortem* érvényesíthetősége szükségessé és aktuálissá tette a kegyeleti jogosultak vizsgálatát egyaránt.

Az értekezés második címében került bemutatásra a nem vagyoni kártérítés és az általános személyiségi jog közti

kapcsolat jogintézményi fejlődése. A jogintézményi fejlődés ismertetése körében az értekezés a jogalkalmazási gyakorlatból is merített példákat.

Az értekezés harmadik címében helyezkedik el az értekezés alcímében megfogalmazott gondolatsor, mely a nem vagyoni kártérítés iránti igény jogutódlása körébe tartozó kérdéseket feszegeti.

Az értekezés külön pontokat szentel a szabad jogutódlás kapcsán elhangzó érvek és ellenérvek bemutatásának, továbbá *de lege ferenda* megfogalmazza a lehetséges szabályozási javaslatot.

**Dr. Görög Márta
egyetemi adjunktus**

Kamplér Béla „Az önkormányzati adóztatás elméleti és gyakorlati kérdései” címmel védte meg doktori disszertációját.

A demokratikus alapokon létrejött új típusú önkormányzati rendszerünk alapelemei a települési önkormányzatok. Az önkormányzatok számára biztosított politikai értelemben vett önállóság csak akkor tud kiteljesedni, ha az önkormányzatok megfelelő gazdasági alapokkal is rendelkeznek. A pénzügyi jogi szabályozás az ebből eredő kihívásokra az adóztatás helyi lehetőségének biztosításával válaszolt, mivel az önkormányzatok működésének gazdasági-pénzügyi megalapozása alapvetően az önálló adóztatási jog megadásával garantálható.

Az adóztatás állami monopóliumának oldásaként a települési önkormányzatoknak is biztosított adóztatási lehetőség a fejlett államok adó- és önkormányzati rendszereinek általános jellemzője. Azonban a gyakorlatban alkalmazott konkrét megoldásokban

és a témával foglalkozó szakirodalom által javasolt elméleti módszerekben már lényeges különbségek figyelhetők meg. Ezt bizonyítja az értekezésben feldolgozott ilyen tárgyú bel- és külföldi szakirodalom és az egyes államok által alkalmazott technikák mennyisége, az egymástól különböző nézetek, megoldások viszonylag nagy száma.

A mintegy 230 oldalas értekezés a helyi adóztatás elméleti alapjait, a gyakorlatban is alkalmazott nemzetközi megoldásait, a helyi adók adórendszeren és önkormányzati költségvetésen belül betöltött szerepét, a helyi adók elvileg lehetséges és ténylegesen is alkalmazásra kerülő különböző típusait, valamint a rájuk vonatkozó hazai alkotmánybírói gyakorlatot vizsgálja.

Az önkormányzatok általi adóztatás külhoni modelljeit és az eddig alkalmazott hazai megoldásokat csak külön-külön és mindössze egy-egy rövidebb időszakra vonatkozóan dolgozta fel eddig a magyar közjogtudomány. Az önálló

települési adóztatás elvi és alkotmányos szempontokra is tekintettel lévő, nem közgazdasági, hanem jogi szemléletű átfogó elemzésére szintén nem került még sor hazánkban. A dolgozat ezeknek a hiányoknak a pótlását is célozza azon túlmenően, hogy a belőle levonható elméleti következtetések mellett hozzájáruljon az éppen reformok előtt álló helyi adóztatásra vonatkozó joganyag jövőbeni átalakításához is.

A kutatás célja alapvetően nem új elméletek kidolgozása, nem forradalmian új gondolatok kifejtése volt, hanem az önkormányzati adóztatás elméleti hátterének a rendszerezett megfogalmazása, néhány új típusú pénzügyi fogalom (adóerő-képesség, értékalapú ingatlan-adózás) bemutatása, illetve elemzése, valamint a jelenlegi szabályozás gyengeségeire történő figyelem felhívás – bízva abban, hogy ezekkel hozzá tud járulni az önkormányzati adóztatással és a széles értelemben vett önkormányzati pénzügyekkel kapcsolatos jogtudományi gondolkodás előmozdításához is.

Az értekezés a fenti kiindulópontok figyelembevételével – a bevezető és ösz-

szegző gondolatokat is magába foglalva - nyolc részre tagolódik. Az első részben a kutatási téma körülhatárolása és kiválasztásának indokolása történik. A második rész egyrészt nem csak az adójogi, hanem a szélesebb értelemben vett önkormányzati pénzügyek elméletét vizsgálja, másrészt pedig a kialakult tipikus helyi adóztatási modellek (francia, német, angol, skandináv) és azok aktuális megvalósulási formáinak bemutatását kísérli meg. A harmadik rész a helyi adóztatás magyar történetét tekinti át az 1867-es kiegyezéstől, a szocialista tanácsrendszer idején alkalmazott megoldásokon keresztül egészen a jelenleg hatályos 1990-es szabályozásunk bevezetéséig. A negyedik rész az önkormányzati adóknak az adórendszeren belüli helyével, a helyi adórendszerrel szemben támasztott elméleti követelményekkel és az egyes befizetési kötelezettségek helyi adóként való elvi alkalmasságára vonatkozó nézetekkel foglalkozik. Az ötödik rész a helyi adók önkormányzati költségvetésben betöltött szerepét tekinti át, kitérve néhány egyéb (megosztott adók, költségvetési támogatások, stb.) helyi költségve-

Dr. Kampler Béla egyetemi adjunktus

tési forrásra is. A dolgozat hatodik része egyrészt a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájának pénzügyekre vonatkozó rendelkezéseit és azok hazai megvalósulását mutatja be, másrészt pedig a helyi adókra vonatkozó 1990-es hazai szabályozás általános jellemzőivel és az egyes helyi adónemek főbb ismérveivel foglalkozik, azoknak az utóbbi 15 évben végbement lényegesebb változásaira is utalva. Ennek a résznek a végén a létező helyi adóink kritikus ismertetésén túlmenően megfogalmazásra kerül egy konkrét javaslat is az alkalmazandó önkormányzati adóinkra, az „ideális” helyi adórendszerre. Az értekezés hetedik része tematikus módon mutatja be a helyi adókkal kapcsolatos magyar alkotmánybíróági és rendes bírósági gyakorlatot, külön is kiemelve a helyi adóztatásunk alkotmánnyal való konformitását megerősítő határozatot, míg a rövid összefoglaló nyolcadik rész a dolgozat egyes fontosabb megállapításaira utal.

Végül néhány kiemelés az értekezés főbb megállapításaiból:

- Az önkormányzati pénzügyek szempontjából minden államban, így nálunk is a központi szerepet az Országgyűlés tölti be.

- A politikai hatalom decentralizálása és az adószedési jogok decentralizálása szoros kapcsolatban állnak egymással.

- A helyi adóztatás jelentősége nem azzal függ össze, hogy unitárius vagy pedig föderatív berendezkedésű államról van szó, ez sokkal inkább a történelmi gyökerek, az adott állam közigazgatási, pénzügyi rendszerének hagyományai által meghatározott.

- Megdőlt az a korábbi vélemény, hogy az önkormányzati adók csak, mint csekély bevételt eredményező adók funkcionálnak.

- Az adórendszer ország-specifikus fogalom, az egyes államok eltérő adórendszerei az eltérő gazdasági és történelmi fejlődésük következményei; a nem egységes mai modern adórendszereknek viszont mindenütt jellegzetes elemei a helyi adók.

- Az alanyok teherviselő képességére tekintettel nem lévő fejadó jellegű befizetés, mint egyedüli helyi adó nem javasolható, legfeljebb más, fiskális szempontból jelentékenyebb adó kiegészítéseként.

- Az Európai Unió tagállamaiban az ezt tiltó szabályok miatt nincs lehetőség arra, hogy az államot megillető általános forgalmi adó mellett egy második összefázisú forgalmi adót vezessenek be önkormányzati adóként.

- Helyi adóként, mégpedig a helyi adóztatás központi elemeként, mind a vagyoni (ingatlan) adók, mind pedig a jövedelemadók javasoltak.

- Az önkormányzatok államháztartáson belüli súlyát és a települések pénzügyi önállóságát vizsgálva az állapítható meg, hogy ezek a pénzügyi kategóriák egymással fordított arányban állnak.

- Az önkormányzati öngazgatási jog szerves része az önkormányzati pénzügyi önállóság, amelynek központi eleme az önkormányzatok önálló adóztatási joga.

- A települési pénzügyekre és adóztatásra vonatkozó hazai szabályaink megfelelnek a Helyi Önkormányzatok Európai Chartája – nem túlzottan nagy – elvárásainak, de még így is a magyar önkormányzatok nagymértékben kiszolgáltatottak a mindenkori állami fiskális politikának.

Dr. Kampler Béla
egyetemi adjunktus

„Amilyenek a jogászok, olyan a jog,
s mindkettőt a jogi oktatás alakítja.”
(Felix Frankfurter)

Nagy Zsolt „A jogi oktatás fejlődése és aktuális kérdései” címmel védte meg disszertációját.

Az értekezés célja a jogi oktatás problémáinak vizsgálata, mely kérdés nem lehet független sem az oktatás egészének, sem pedig a jognak, illetve a jogrendszernek a kérdéseitől, azonban egy disszertáció kereteit szükségképpen meghaladná az említett részkérdések teljes és átfogó vizsgálata, mégis megpróbáltam egy, talán néhol vázlatos, esetenként vulgáris, de mindenképpen nélkülözhetetlen betekintést adni azokba a kérdéskörökbe, melyek körülírása a dolgozat alapján felmerülő problémák megértéséhez, magyarázatához, illetve a körülmények (jogi kultúra, fejlődési trendek) figyelembevételével a kiútkeresési mechanizmusok felvetéséhez elengedhetetlenek.

Véleményem szerint egy tudományos disszertáció nem nélkülözheti azoknak a problémáknak a felvetését, melyekre a megoldást keressük és/vagy találjuk, hiszen „a probléma megfogalmazása gyakran lényegesebb, mint a megoldás”. (Claire Selltiz — Marie Jahoda — Morton Deutsch — Stuart W. Cock) Ráadásul a kérdések igencsak aktuálisnak tűnnek, hiszen elemezhetjük azt a néhány, napjainkban kibontakozni látszó folyamatot, ami mindenképpen reformok sorát hozta, hozza, és feltehetően további átalakulások várhatóak. Ilyennek tekinthetők többek között a különféle nemzetközi gazdasági, társadalmi, jogi integrációs, harmonizációs folyamatokból eredő hatások; másodszorban a jog különböző interdiszciplináris felfogások keretei között történő

Dr. Nagy Zsolt egyetemi adjunktus

oktatására való törekvések, illetve ennek másik oldala a jogtól idegen praktikus tudás és a jog kapcsolatából eredő kihívások; végül a társadalmi konfliktusok feloldásának jog útján történő módjaiban bekövetkezett, bekövetkező változások és az oktatási orientáció kapcsolata. Persze az oktatási reform nem feltétlenül jelent valamiféle megújító szellemiséghez kapcsolható változtatást, annak való megfelelést, ám az is elképzelhető, hogy mindenféle hangzatos szólam ellenére egyáltalán nincs szükség sem szerkezeti, sem módszerbeli átalakulásokra, hiszen a jelenlegi jogi oktatás, akár hazánkban, akár Európában, vagy bárhol a világon tökéletesen betölti funkcióját. Ugyanakkor a képzési rendszeren kívül a bekövetkezett változásokra való reflektálás szükségessége kétségbevonhatatlannak tűnik. Mind ezért megpróbáltam a jogászképzést komplex módon megvilágítani úgy, hogy ezekhez a kérdésekhez tartozó té-

nyeket, összefüggéseket feltárva esetleg választ is tudjunk rájuk adni.

Figyelembe véve az előbbieket a jogász-képzés „fő” problémaköreinek meghatározásakor mindenképpen a leginkább aktuális szituációra kellett koncentrálni, s ha a jogi oktatással kapcsolatos tudományos irodalmat tanulmányozzuk, már csupán kvantitatív szempontok alapján is a következő kérdések merültek fel: Ad1. A tananyag átalakításának, például társadalomtudományosításának felvetése, vagy gyakorlatközpontúvá tétele, az oktatás diszciplinaritása vagy praktikussága, etc., illetve ezzel szemben az ilyen irányú reformok ellenzése, a törekvések negligálása. Ad2. Első pillantásra csupán a jogharmonizációhoz kötődően a jogi oktatásnak ehhez való alkalmazkodása, azonban alaposabb vizsgálatok után inkább beszélhetünk a jogászképzési rendszerek – mintegy a jogi folyamatoktól akár függetlenül is – bizonyos mértékű egymáshoz való közelítéséről, annak mikéntjéről, ami hazánk szempontjából éppen az Európai Unióhoz való csatlakozás függvényében értelmezhető. Ad3. Az előzőhöz kapcsolódva, a jelenlegi képzési rendszerek felosztásának, csoportosításának problematikája. Ad4. A jogi oktatás, a jogi oktatói szféra és a praxis, a gyakorló

jogászok kapcsolata, viszonya, s ennek következményei mindkét rétegre, illetve tevékenységükre, mely kérdésbe éppúgy beletartozik a jogi oktatásban már az előzőekben jelzett változások praxisra gyakorolt hatása, mint a gyakorlat fejlődésének (például a multidiszciplinaritás megjelenése) oktatási vonzata. Ad5. A jogi oktatás során átadott ismeretek minőségének kérdése, nevezetesen a jogászai gondolkodásmódra történő szocializációs problémák.

A kutatások után mindig felmerül a kérdés: milyen hasznot remélhetünk a vizsgálatokból, milyen hasznosítási lehetőségek rejlenek benne. A disszertációm elsősorban nem az elméleti, vagy tételes jogi kutatások számára lehet gyümölcsöző, hanem a jogi oktatói szféra másik alapvető tevékenységére: az oktatásra. Álláspontom szerint a különböző folyamatok felismerése lehetővé teszi azok tudatos, előre átgondolt alakítását, befolyásolását, melynek következtében a jogi oktatás *ad hoc* változásaihoz, változtatásaihoz képest adekvátabb válaszleléseket kaphatunk, és optimális eredményre juthatunk.

Dr. Nagy Zsolt
egyetemi adjunktus

Szondi Ildikó „Nemzetiségi demográfiai viszonyok a déli szláv országokban, különös tekintettel a magyarság adataira” címmel védte meg disszertációját.

A disszertáció választ igyekszik adni arra a kérdésre, milyen volt a magyarság helyzete a délszláv államokban a történelem során, és milyen ma. Természetesen széles körben bemutatásra kerül a történelmi háttér, valamint a déli szláv népek egymás közötti viszo-

nya a történelmi, illetve statisztikai és demográfiai adatok tükrében.

A délszláv állam létezéséről megjelent több, különböző jellegű kötet, disszertáció, tanulmány, amelyek ábrázolják az egykori föderáció politikai, gazdasági, külpolitikai helyzetét. Jelen értekezésben statisztikai és demográfiai vizsgálatok következményeként bemutatásra kerül az ország keletkezésének szükségessége, illetve a széthullásának elkerülhetetlensége; az,

hogy miként alakult át a szerb-horvát „testvériség-egység” szelleme gyűlöletté, és ebből miért következett a háború és a „lakosságcsere”, valamint az is, hogy a történetek után milyen statisztikai és demográfiai következtetéseket vonhatunk le a többnyire egynemzetiségű, független államok legutóbbi népszámlálásai alapján.

Érintőlegesen összehasonlításra kerül a délszláv nemzetek államtörténetének négy korszaka: a délszláv állam létrehozása előtti, az 1918-tól 1941-ig terjedő korszak, valamint az 1945–1991 közötti időszak, és végül az immár függetlenné vált jugoszláv utódállamok korszaka. Elemzésre kerül a Balkán fogalma, és az itteni kulturális és civilizációs megoszlás Nyugat és Kelet között. Elemzésre kerül a vallás (katolikus, pravoszláv és iszlám) jelentősége a nemzeti identifikációban, valamint a balkáni kis nemzetek történelmi vágya a saját nemzeti állam létrehozására, mely általában nem sikerülhetett, mert ütközött a nagyhatalmak érdekeivel. A nemzetiségi demográfiai viszonyok időben való változásának bemutatásában fő szerepet kapott a magyarok nemzetiségi demográfiai viszonyainak e térségben történő változása.

Elemezni tudjuk a magyarság helyzetét, történetét, nehézségeit, olykor sanyarú sorsát, a terror-ellenterror pszichológiáját (ami korántsem volt idegen a Balkán jó részén társadalmilag is elfogadott bosszútól), de amint látjuk, a modernizáció, a városokba való mozgás is a „felszívódást”, az asszimilációt eredményezi. Az itt kutatott és bemutatott demográfiai adatok is arról tanúskodnak, hogy hiába a jogi szabályozás, az élet mégis az asszimiláció felé vezet a kisebbségeket.

Dr. Szondi Ildikó egyetemi adjunktus

Még a falvakban egy ideig megmarad a régi élet, hagyományok, a kultúra és a nyelv ápolása, de „szépen-lassan” a helyi közösségek is beolvadnak a többségi nemzetbe.

Jugoszlávia esetében a közelmúltban megtapasztaltuk, hogy a magyarok ezrei Magyarországra menekültek és a hazában ismét szembesültek a múltjukkal. Nemzeti öntudatuk erősebb lett, és ha nem is voltak biztosak a nemzeti identitásukban, letelepedve magyarokká váltak, nem csak állampolgárság tekintetben, hanem szívben és lélekben, és tartják a kapcsolatot a régi országukban maradtakkal, ápolva a közös gyökereket, hagyományokat, kultúrát, amely így új életre kelhet a megváltozott viszonyok közepette is, és pozitív, visszaható folyamatokat is megindíthat.

Dr. Szondi Ildikó
egyetemi adjunktus

Képzelt riport egy jogászi életút kezdetéről

– Korábbi beszélgetésünk során említetted, hogy az elmúlt néhány esztendőben egyre-másra hatvan éves évfordulók emlékeztettek a múlt időre.

– Valóban, 2004 szeptembere arra utalt, hogy hat évtizeddel előtte azon az őszön kezdtük a szegedi piarista gimnáziumban a hetedik osztályban tanulmányainkat. A háborús események egyre közelítették szülővárosomat, Szegedet, így szüleim úgy döntöttek, hogy egy ismerős családdal a dunántúli Tapolcára „meneküljek”. (Később ők is követtek engem oda.)

– Mi volt az évfordulók szempontjából jelentős következő esemény életedben?

–1945 február 2-án – ekkor még nem voltam 17 éves – mint leventét bevonultattak katonai szolgálatra. Április első hetében a Muraközben – néhány napos frontszolgálat után – szovjet hadifogságba kerültem. Szerencsém volt, a jánosházi táborból, mint fiatalkorút augusztusban elbocsátottak. Itthon először négy hónap alatt elvégeztem a gimnázium hetedik osztályát, s 1946 júniusában korábbi osztálytársaimmal együtt leérettségiztem. 2005 és 2006 ezeket az évfordulókat jelentette számomra. A hat évtizeddel korábbi eseménysor azonban ezzel még nem ért véget.

– Úgy gondolom, az érettségi után már az egyetemi évek következtek.

– Igen. 1946 szeptember 4-én állították ki részemre az egyetemi leckeöny-

Dr. Szilágyi György ny. jogtanácsos

vet, mely a Jog- és Államtudományi Kar rendes hallgatójaként történő beiktatásomat igazolta. Csupán érdekességként említem, hogy a leckeönyv nyomtatott része még „a m. kir. Horthy Miklós Tudományegyetem” szöveget tartalmazta, ezt a kiállításakor áthúzással „Szegedi” megnevezésre módosították.

– Válaszodból kiderül, hogy 60 évvel ezelőtt egyetemi polgár lettél. De miért éppen a jogi pályát választottad?

– Már gimnáziumi tanulmányaim idején is érdekelték jogi természetű kérdések, de ez csak részben lenne így igaz. Családunk akkori körülményeiből adódott, hogy például a fővárosban műszaki egyetemi tanulmányok anyagi fedezetét nem igen tudtuk volna familiárisan viselni. A háborús

idők és az azt követő hónapok közéleti eseményei, meg nyilván az akkoriban jelentkező érdeklődésem egyre inkább a jogi pálya felé vonzott. Gimnáziumi társaim közül is jónéhányan ezt a szakot választották, így továbbra is együtt tanulhattunk.

– *Hogyan indult egyetemi életed, mik voltak a jogi kar akkori adottságai?*

– Nos, vegyük talán először az oktatott tárgyakat. Rögtön jelzem, hogy az első három évfolyam tananyagában kötelezően előírt témákat kellett felvenni, hallgatni, ezekből vizsgázni, más tárgyak csupán fakultatív jellegűek voltak. Az első évben, mindkét félév folyamán, heti 5-5 órában kötelező tárgy volt a magyar és az európai jogtörténet, a római jog, az egyházjog, a statisztika és a közgazdaságtan. Szabadon választható volt például a bevezetés a jogtudományba, vagy valamelyik tárgyhoz kapcsolódó szeminárium. Érdeességként említem, hogy „Bevezetés az államtudományokba” valamint „A demokrácia problémái” elnevezéssel heti 2-2 órában szerepel lecke-könyvben nem kötelező tárgy Bibó István előadásában. Az indexet ő alá is írta, de egyetlen órát sem tartott meg akkor. A kötelező tárgyakat egyetemi tanárok – Martonyi János, Székely István, Schneller Károly, Boér Elek professzorok – oktatták, amit azért emelek ki, mert a jogi kar csak a háború után került vissza Kolozsvárról Szegedre. A másodév kötelező tárgyai között magyar magánjog, alkotmányjog, jogfilozófia, közgazdaságtan, illetve pénzügytan szerepelt, az előző évihez hasonlóan mindegyik heti 5-5 órában. A büntetőjogi tárgyak a harmadik évben kerültek sorra, közigazgatási jogi témakörökkel együtt, s megjelent ekkor a szociológia is. Negyedik évben a nemzetközi jog, illetőleg különböző

pénzügyi-gazdasági témák is szerepeltek tantárgyként.

– *Mi volt a vizsgarend és hogyan lehetett a tanulmányokat befejezni?*

– Az első három év végén egy-egy alapvizsgán kellett túlesni. Ezek a vizsgák két, legfeljebb három tárgyat érintettek. Jómagam 1947 nyarán, 1948 majd 1949 őszén tettem le az alapvizsgákat. A negyedik év volt az úgynevezett szigorló év. Ezután megkaptuk az *absolutoriumot* (végbizonyítványt), ami az egyetemi tanulmányok eredményes befejezését tanúsította. Meg kellett még írni a doktori értekezést – én disszertációm tárgyául közigazgatási vonatkozású munkajogi témát választottam. Végül a tanulmányok befejezése a négy – történeti, elméleti, közjogi és magánjogi – szigorlat sikeres letételével történt. Ezt jómagam 1951 tavaszán teljesítettem.

– *Ha jól értem, minden előírásnak megfeleltél, így nem lehetett akadály a doktorrá avatásodnak.*

– Először néhány társammal együtt én is így gondoltam. Az eredeti avatási időpont június 30-a volt, az előző napon azonban értesítést kaptunk az aktus elmaradásáról. Állítólag az illetékes minisztérium azt közölte, hogy – az új oktatási formára áttérés miatt – már nem lehet jogi doktori diplomát szerezni. Mára sem ismert számomra, hogy ki és miért döntött eltérően, de tény, hogy végül egy hetes késéssel megtörtént részünkre a doktori diploma átadása. Való igaz azonban, hogy az ezt követően végző jogászok csak utólag, emlékezetem szerint 1958-ban kapták meg a doktori címet.

– *Egyetemi tanulmányaid legfontosabb kérdéseit az előző részben megbeszéltük. Indokolt lenne azonban arról is szót ejteni, hogy abban az időben milyen körülmények között folyt az egyetemi jogászképzés?*

– A jogi kar az egyetem Dugonics téri központi épületének második emeletét foglalta el. Itt voltak az előadó termek, a professzori szobák és a dékáni hivatal helyiségei is. 1946 őszén a háború utáni második tanév kezdődött, az előadásokon részt vevő hallgatói létszám így nem volt túl nagy. Csupán érdekességként jelzem, hogy tanulmányaim kezdetén az előző évfolyam hallgatója volt például Szentpéteri István és Tokaji Géza, az én kollégám pedig Kemenes Béla; mindhárman a jogi kar későbbi, elismert professzorai lettek. A mi időnkben ismert volt az egyetemen a tandíj, de a tanulmányi ösztöndíj is. Emlékszem, az ösztöndíjnak három kategóriája volt, az első havi 72, a második havi 54, míg a harmadik havi 36 forint összeget jelentett a „jó forint” bevezetésének évében, 1946-ban. A szociális támogatás körébe tartozott, hogy az egyetem diákjóléti irodájától más juttatást is lehetett kapni, köztük például helyileg készített, stencilezett jegyzeteket. Tankönyvek ugyanis akkortájt nemigen álltak rendelkezésre. Főként az előadásokról készített saját jegyzetből tudtunk készülni a vizsgákra.

– *Gyanítom, hogy az egyetemi ifjúság már abban az időben sem csupán a tanulással foglalkozott.*

– Jól gondolod, mégis az akkori viszonyok természetesen meghatározók voltak e tekintetben is. Működött a jogi karon a SzEJE, vagyis az egyetemi jogász egyesület, mint hallgatói érdekképviseleti, társadalmi szervezet. Ennek legfőbb produkciója volt évenként a jogász bál megrendezése, ami nemcsak egyetemi, hanem egyben jelentős városi eseményt is jelentett. A rutinos rendezői gárdát gyakran más szervezetek rendezvényein is foglalkoztatták. Ahol ma az egyetem csodálatosan szép, modern

központi könyvtárépülete (TIK) található, akkor ennek helyén működött az egyetemi sporttelep. Ebben az időben a labdarúgó szakosztály csapata, melynek magam is tagja voltam, a megyei bajnokság küzdelmeiben vett részt. A SzEAC tanárelnöke az akkor még fiatal Straub F. Brúnó professzor, a későbbi államelnök, utóbb Szeged díszpolgára volt. Az *Auditorium Maximum* alagsorában működő ifjúsági klub különösen hétvégeken kínált programokat, táncos összejövetelek helyszínéként szolgált. Az egyetemi sporttelepen egy-két sportágban kari bajnokságokat is rendeztek, 1948-ban labdarúgásban éppen a mi jogi kari együttesünk végzett az első helyen. Ekkoriban tartották Pécsen az egyetemi, főiskolai csapatok országos bajnokságát, ahol mi szegediek ezüst érmet szereztünk.

– *Áttekintettük egyetemi életed legfontosabbnak tűnő állomásait, eseményeit. Feltételezem, hogy most már csak jogászti munkálkodásod kezdetének eseményeit lehetne kellene számba venni.*

– Nagyon lényeges körülményt nem érintettünk a beszélgetés során. Ez pedig: a második tanév után állást kaptam, s tanulmányaimat „mezei jogász”-ként fejeztem be. A későbbi idők történései között kellene emlékezni arra is, éppen munkaköröm segített ahhoz, hogy a jogi karon két-három évtizeden keresztül meghívott előadóként részt vehettem a joghallgatók oktatásában. Ez viszont már külön téma lehet; bízom benne, hogy valamikor erről is beszélgethetünk majd.

Kérdezett, s rögtön válaszolt is:

**Dr. Szilágyi György
ny. jogtanácsos**

Egy 80 éves fiatal

2006. november 10. Ezen a napon töltötte be 80. születésnapját Dr. Dr. h. c. Klaus Sojka professzor, a környezetjog, az állatvédelem kiváló tudósa, karunk német vendégoktatója. Születésnapja alkalmából a kar nevében Szabó Imre dékán vezetésével küldöttség köszöntötte őt Németországban, jelenlegi, új lakóhelyén: Deggendorfban.

Ismeretes, hogy Klaus Sojka professzor Veres József akkori dékán támogatásával 1989-től oktatja a nemzetközi környezetvédelmi jog című tárgyat karunkon. Az 1926-ban, Gogolinban (Felső-Szilézia) született Sojka professzor a jogtudományok és a politikatudományok doktora a már említett címei mellett. 1957-től működött ügyvédként, 1985-től professzorként Németországban Hannover, Kassel és Hamburg egyetemén, majd Szegeden. Kiterjedt nemzetközi kapcsolatai vannak Európa számos országában. Jelentős számú publikációinak (12 könyv és több mint 100 cikk Németországban) sorában két magyarországi művét ismerhettük meg. 1993-ban „A környezeti és a környezetvédelmi jog alapvonalai” című jegyzete, 1997-ban „Környezetvédelem és a környezeti jog” című kötete jelent meg Szegeden, a JATE Press kiadásában. Alapítványa lehetővé tette a környezetjogi oktatás megkezdését és mai folytatását Szegeden. Klaus Sojka az 1990-es években dolgozta ki az „Európai környezetvédelmi Charta” tervzetét, amely – annak ellenére, hogy nem került be a tételes jogba – jelentős hatást gyakorolt

A 80 éves Klaus Sojka professzor

olt a környezetvédelmi szemlélet és gyakorlat európai fejlődésére. Majd két évtizedes szegedi oktatói tevékenységét karunk egy kötet megírásával és átadásával köszönte meg. A „Tanulmányok Dr. Dr. h. c. Klaus Sojka 80. születésnapjára” című kötet német nyelven (dr. Horváth Szilvia kiváló fordításában) egyidejűleg jelent meg Deggendorfban és Szegeden. Dr. Szabó Imre dékán a kötet átadásakor kifejezte az egyetem és a kar háláját Sojka professzor úrnak a valóban úttörő jelentőségű tudományos és oktatói munkásságáért.

Deggendorf, a 32 ezer fős bajor kisváros is külön beszámolót igényelne, nemhogy a születésnap. Sojka professzor úr 2006-os tavaszi kurzusa idején kikötötte, hogy semmilyen ajándékot ne vigyenek neki, jelezte, hogy diszkrét megemlékezést szeretne tartani. A professzor úr a hozzá illő szerénységgel alábecsülte saját ismertségét és népszerűségét. A meghívott német, osztrák

ismerősei, barátai és családtagjai mellett karunk korábbi és jelenlegi vezetői, oktatói tisztes létszámban köszöntöttek a 80 éves professzort a deggendorfi Donauhof szállóban a november 11-i ünnepségen. A szerénynek indult megemlékezésen a család fiatalabb és érettebb tagjai műsorral, tánccal, dalokkal, sőt alkalmi költeménnyel köszöntötték az életvidám 80 éves „fiatalt”. Szabó Imre dékán és Bobvos Pál tanszékvezető köszöntése után a kar Agrárjogi és Környezetvédelmi Jogi Tanszékének oktatói az ünnepelt szegedi látogatásait és munkáit bemutató képek vetítésével emlékeztek meg Sojka professzor úr tevékenységéről.

Akik ismerik és tisztelik, tudják, hogy Sojka professzor úr ma is teljes szellemi és testi frissességben éli napjait. Ennek megfelelően az első napi „hivatalos” köszöntést másnap könnyed szórakozás és városnézés követte. A szegedi küldöttség is megismerkedhetett a Duna

melletti kisváros Deggendorf nevezetességeivel. Délután még jutott idő arra is, hogy a szegediek rövid sétát tegyenek Passauban, a Duna, az Inn és az Ilz folyók találkozásánál épült kisvárosban. Az Alexander von Humboldt szerint a világ hét legszebb városa között számon tartott Passau magyar szempontból is érdekes, hiszen ott nyugszik Gizella, Szent István királyunk felesége.

A deggendorfi program a kar oktatói által viszonzott vacsorameghívással zárult. Egy hangulatos bajor vendéglőben köszönték meg a szegediek Sojka professzor úrnak a kiválóan megszervezett és mélyen emberi, személyes hangulatú születésnap megemlékezést. A német vendégprofesszor újból megköszönte a látogatást, a születésnap kötetet és azzal zárta a találkozást, hogy viszontlátásra 2007-ben Szegeden.

Dr. Miklós László
egyetemi adjunktus

A születésnap ünnepség asztaltársasága Deggendorfban

Anziks sz Toledoból

2005 őszén indult útjára az Amerikai Jogi Szakértői Képzés az Összehasonlító Jogi Intézet és az ohioi University of Toledo, College of Law együttműködésével. E képzés kapcsán 2006 augusztusában három hetet tölthettem az Erie-tó nyugati csücskénél elhelyezkedő Toledo városában.

Testvéregyetemünk jogi kara egy hatalmas és mindennel felszerelt campus területén helyezkedik el. Az épület belső elrendezése, a tantermi foglalkozások és az egész kar működése a nyitottságot és a tanár-diák kapcsolatokat szoros ápolását segíti. Mivel a tanári szobák és a tantermek egyaránt a háromszintes épületben találhatók, a diákok kapcsolata az oktatóikkal igen szoros. Személyesen voltam szemtanúja annak például, amikor az évkezdetkor tartott ún. „orientation” során – amelynek keretében az első éves hallgatók megismerhetik az egyetem működését, a kurzusok

felépítését, a tanulás „módszertanát” – a földszinti társalgóban a professzorok együtt teázta leendő hallgatóikkal.

Az „orientation” során egyébként kiemelkedő jelentőséggel bír a különféle jogi adatbázisok (LexisNexis, WestLaw) megismertetése, melyek a hallgatóknak tanulmányaik során végig jelentős segítséget nyújtanak a kutatómunkák, házi dolgozatok elkészítéséhez. Ugyancsak említésre méltóak a földszinti kis irodákban berendezett, s az USA-ban oly kedvelt hallgatói klubok is. Ezek palettája igen színes: az egyes szakterületekre orientálódott klubok mellett nemzetiségi alapokon vagy egyéb érdeklődési területek szerint létesült szervezetek is léteznek.

Az amerikai jogászképzés hagyományainak megfelelően valamennyi kurzus az esetjogi szemlélet jegyében zajlik, így az ismertetni kívánt joganyagot a professzorok rengeteg jogeseten vagy elméleti problémán keresztül igyekeznek bemutatni és átláthatóbbá tenni. Ezzel összhangban a vizsgán a hallga-

*Dr. Mezei Péter egyetemi tanársegéd
egy toledoi professzor otthonában*

tók a gyakorlatias gondolkodást szem előtt tartva ún. „nyitott könyves számonkéréssel” bizonyítják felkészültségüket. Ez annyit tesz, hogy a hallgatók az egyébként rendkívül összetett kérdések megoldásához a tankönyvtől és az órai jegyzettől kezdve a valamennyi helyiségben kábel nélküli kapcsolattal is elérhető Internetig minden segítséget igénybe vehetnek.

A tapasztalatgyűjtés mellett a képzés továbbfejlesztésére is jutott idő. A rendkívül segítőkész amerikai oktatóknak és jogászoknak – s különösen a kiterjedt „alumni” rendszernek, vagyis a régi hallgatókat összefogó információs láncnak – köszönhetően elvi akadály nincs annak, hogy a képzés legkiválóbb hallgatói nyári tanulmányútra mehessenek Toledoba, s betekintést nyerjenek egy ügyvédi iroda, avagy a helyi bíróság munkájába, valamint a jogi kar működésébe. A toledoiai segítőkészségét bizonyítja továbbá, hogy hallgatóink immáron több tárgyból is eredeti kiadványokból tanulhatnak, s emellett több jogterületet érintően további tankönyvekhez is hozzájuthatnak intézetünkben.

A hivatalos feladatok természetesen nem zárták ki Ohio „felfedezését”. Egy életre szóló élményt jelentett részt venni az amerikai magyarok augusztus 20-ai ünnepségén (házi sütemény vásár, néptáncbemutató, a himnusz éneklése tört magyarral), majd ugyanezen napon Clevelandben meghallgatni a blues koronázatlan királyának, B.B. Kingnek a jubileumi koncertjét. A kulturális és szórakozási lehetőségek tárháza ugyancsak kifogyhatatlan. Állatkert, hullámvasút-vidámpark és a 19. század Amerikáját bemutató Ford Emlékpark mellett koncertek sokasága és hamisítatlan templomi gospel szertartások várják az érdeklődőket. A sportbarátok az egyetemi bajnokságok mellett magas színvonalú baseball-, kosárlabda- vagy jégkorong-mérkőzésekre is válhatnak jegyet, s ugyancsak igénybe vehetik a mindennel felszerelt egyetemi sportközpont szolgáltatásait. Ugyanilyen felejthetetlen élményt nyújthat a filmekből jól ismert, s mindössze néhány órai autózással megközelíthető Amish közösség meglátogatása, vagy hagyományos árveréseik megtekintése.

Dr. Mezei Péter
egyetemi tanársegéd

A toledoai egyetem bejárata

Tanulmányúton Gießenben

Emlékszem, egy hűvös novemberi napon, 2005-ben, Pesten voltunk több tanszéki kollégával. A készülő Btk. koncepcióját mutatta be a régi és az új miniszter, s hasznos programnak ígérkezett a társkarok oktatóival való találkozás is. A délutáni kávészünetet kihagyva sétálgattunk a Váci utcában, amikor az egyik otthon maradt kolleganőm hívott, hogy kaptam egy vékonyka levelet az „Alapítványtól”, szóval, ha gondolom, hazafelé ugorjak be érte a tanszékre, hátha az van benne, amit annyira várok. Gondoltam. Este tízkor, a vasútállomásról azonnal oda is taxiztam, s magamhoz vettem a levelet, de csak otthon mertem kibontani. Akkor is persze csak félve, hiszen a vékony boríték jelenthet szimpla elutasítást is. No meg jelenthet persze előzetes tájékozta-

tást is az eredményes pályázatról, amihez majd csak később érkezik – a vas-tag borítékban – a szerződés és az egyéb tudnivalók. Az első szó elolvasása után megnyugodtam: 2006-ban Humboldtos leszek – elutasító levelet sehol nem kezdenek azzal, hogy „a legnagyobb örömmre szolgál, hogy tudassam...”

2006-ban nyolc hónapot töltöttem a németországi Giessenben, a Justus-Liebig-Universität jogi karán, az Alexander von Humboldt alapítvány kutatói ösztöndíjasaként. Az ösztöndíj és az alapítvány rendkívüli nemzetközi hírnévnek örvend, a világ összes országából és az összes tudományterületről fogadja a pályázatokat. Több mint ötven éve támogatja az arra érdemeseket, az ösztöndíj magas összege, a járulékos juttatások, az egész életen át kísérő ala-

Dr. Karsai Krisztina szemináriumi előadást tart a gießeni egyetemen

pítványi támogatás nagyon népszerűvé tette már jónéhány évtizede az alapítvány programjait. Ebből következően is azonban igen magas szakmai színvonalat képvisel, s a pályázatok között nagy a verseny. Mivel a kiválasztást tudományi, geográfiai, nemzetiségi, faji vagy nemi kvóták nem kötik, minden évben csak azok lesznek a támogatott ösztöndíjasok, akik megfelelnek az alapítvány objektív, szakmai mércéinek. Évente közel ötszáz ösztöndíjat ad a Humboldt alapítvány, s az ösztöndíjasokat több mint kétezer jelentkezőből választja ki – e több mint négyszeres pályázási arány állandónak és jellemzőnek mondható az elmúlt évtizedekre. Aki egyszer Humboldt-ösztöndíjas volt, az marad egész életében. Ezt erősíti az alapítvány későbbi kísérő tevékenysége, rendezvények szervezése, és a korábbi ösztöndíjasok hálózatának fenntartása és támogatása.

Magyarországon, de a világon szinte bárhol másutt is, a társadalomtudományokat választó, németül beszélő fiatal kutató már pályája legelején nagy valószínűséggel találkozik egykori Humboldt-ösztöndíjossal, mestere vagy más professzorok személyében, s szembesül azzal, hogy neki is legalább ezt el kell érnie. Én is pontosan így voltam. Szerecsés helyzet, hogy karunk ma négy egykori Humboldt-ösztöndíjossal is büszkélkedhet (Dr. Nagy Ferenc, Dr. Jakab Éva, Dr. Pokol Béla és Dr. Balogh Elemér – *a szerk.*), s közülük egyik éppen tanárom, Nagy Ferenc, akiktől, akitől a „Humboldtianus-lét” igazi minőségéről mély benyomásokat szerezhettem. Bár múltak el napok, hetek s tán hónapok is úgy, hogy nem gondoltam a Humboldt alapítványra, mindig bennem volt, hogy ezt a doktori fokozat megszerzése után meg kell próbálni. 2005 tavaszán érkezett el az idő arra,

hogy átgondoljam egy esetleges sikeres pályázat következményeit, ti. a családi vonatkozásokat, s mivel minden kérdés megoldhatónak mutatkozott, benyújtottam a 6,5 centi vastag pályázatomat. Majd vártam. Aztán pedig nagyon örültem, hogy megmértem s elégnek találtattam. Én lettem a negyedik.

Giessenben a büntetőjogi integráció kérdéseivel foglalkoztam Walter Gropp és Bernd Hecker professzorok támogató segítségével, aminek eredménye több elkészült, illetve megjelenés alatt álló magyar és német nyelvű tanulmány. Az ösztöndíjas időszak alatt volt alkalmam tantárgyi és tudományos előadást is tartani német hallgatónak, illetve kollégáknak is, azonban az oktatás nem lehetett súlypontja a Humboldtos időszaknak, mivel az elsődlegesen a tudományos kutatásra irányul. A német tudományos közéletben kitüntetett figyelmet szentelnek a Humboldt-ösztöndíjasoknak, aminek köszönhetően konferencia-meghívásokat kaptam, adtam rádióinterjút és készült rólam havilapban portrécikk is.

A külföldi tanulmányutak, s különösen a hosszabb tartamú ösztöndíjas időszakok nagyon fontosak és igazán hasznosak a tudományt választó szakember számára, s nem csupán azért, mert olykor a külföldi egyetemen jobb könyvtárral és esetleg összehasonlíthatatlanul nagyobb elektronikus információmennyiséggel találkozunk a kutató, mint saját intézményében. Persze ez is soktényezős képlet, hiszen bizonyos tudományterületeken – meggyőződésem szerint – nem nagyon lehet több és minőségibb irodalmat felhalmozni, mint amivel az SZTE rendelkezik, de ez nem minden témakörben van így. A jogtudományi irodalmat, s különösen az idegen nyelvű folyóiratokat tekint-

ve sincs igazán rossz helyzetben itthon a szegedi kutató, ezért külföldön jobbára a monografikus és tankönyvi irodalom gazdagsága nyűgözhet le bennünket. Véleményem szerint azonban nem csupán az irodalom hozzáférhetősége, mennyisége és minősége teheti igazán fontossá a hosszabb idejű külföldi munkálkodást, hanem a szükségképpen eltérő tudományos és szakmai környezet, amit így a magyar kutató is közelről megismerhet. Az ilyen tapasztalatok ugyanis a saját tudományos koordinátarendszerünk objektív(ebb) értékelését hozzák magukkal, amire sokszor a hazai közegünkben is szükségünk lehet. Egy olyan rendszerben, ahol a doktorjelölt tehetsége és elkötelezettsége okán egyszer megéri az *emeritus* professzori címet, anélkül, hogy tudományos és oktatói karrierje során akár egyszer is intézményt kellett volna váltania, a – szó szerint – kintről hozott

impulzusok minőségfenntartó szerepet kaphatnak. Az olyan előmeneteli rendszerben azonban, mint amilyen a német is, ahol tudniillik legkésőbb a habilitáció megszerzésével az egyetemi tanári kinevezés szükségképpen egy másik intézményben érheti csak az elméleti jogászt, nincs ilyen szerepe a külföldi tapasztalatok megszerzésének. Véleményem szerint ezen háttér ismeretében válhat csak igazán érthetővé a külföldi kutatási időszakok kiemelt jelentősége. E szempontokból nincs különbség a jogtudós, a történész vagy a biológus között. Aki a tudományt választotta, meg kell őriznie élete végéig az objektivitásra való képességét, s az új utak keresésére sarkalló kíváncsiságát, ehhez pedig az igazán jó municiót külföldön találhatja meg.

Dr. Karsai Krisztina
egyetemi docens

A Rousseau-versenyről jelentjük Afrikából

2006 májusában Tunéziában jártam. Korábban sosem voltam még az afrikai kontinensen, de nem ez volt az egyetlen ok, amiért izgalmasnak ígérkezett az utazás. Csapatommal a Charles Rousseau-ról elnevezett nemzetközi jogi perbeszéd versenyre indultunk Tuniszba. Az egyetemünkön működő francia jogi képzésről *Kilic Keziban* és *Dr. Trócsányi László* professzor úr, illetve a Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszékről *dr. Schiffner Imola* egyetemi tanársegéd kísért el minket.

Ezt a versenyt minden évben egy másik országban rendezik meg. A lényege,

hogy kitalálnak egy nemzetközi jogi konfliktust két fiktív állam között, és a négytagú csapatoknak a peres felek védelmében kell fellépniük. Meg kell írni a beadványokat, és a bíróság előtt képviselni kell a két állam érdekeit. Minden úgy zajlik, mint a hágai Nemzetközi Bíróság előtti eljárásokban, kivéve, hogy a bírák a nemzetközi jog tudosaiból, professzoraiból kerülnek ki, és hogy a per során nem csak a „játékhoz” szorosan kapcsolódó, hanem általános nemzetközi jogi kérdéseket is feltesznek. A megmérettetés francia nyelven zajlik, ezért elengedhetetlen a biztos nyelvtudás.

A Rousseau-versenyen részt vevő szegedi csapat tagjai

A jogeset témája a tavalyi évben a tengerjog volt. Talán fölmerül a kérdés, hogy mi értelme lehet egy magyar diák számára részt venni egy franciául folyó versenyben, ahol nyilvánvaló, és behozhatatlan hátránnyal indul a frankofon államok (Franciaország, Belgium, Kanada, Svájc...) csapataival szemben. Emellett Magyarországnak tengere sincs, a tengerjognak számunkra csekély a jelentősége. Nos, én úgy gondolom, hogy igenis sok értelme van.

Az elmúlt évtizedekben nekünk, magyaroknak is megnyílt a világ. Elvileg. Azonban ahhoz, hogy élni tudjunk a lehetőségekkel, először is nyelvtudásra van szükségünk. Ez azonban kevés. Meg kell tanulnunk alkalmazkodni egy olyan elvárási rendszerhez, ami számunkra teljesen idegen. A Rousseau-verseny a frankofon kultúrába illeszkedik bele, és a más kultúra szükségképpen más követelményeket támaszt a versenyzők számára, mintha egy hazai versenyről lenne szó. És ne feledjük azt

sem, hogy a nemzetközi jog és az Európai Unió intézményeit és eljárásait nagyrészt a francia intézmény- és eljárási rendszer inspirálta.

A versenyben való részvétel tehát kiváló lehetőség, hogy kipróbáljuk magunkat, hogy miként boldogulunk a nemzetközi szintéren. Először is meg kellett értenünk az idegen logika által diktált elvárásokat, ami már önmagában nem volt egyszerű feladat, majd megpróbáltunk megfelelni ezeknek az elvárásoknak – több-kevesebb sikerrel.

A Rousseau-verseny színhelye

*Szatmári Gyöngyi és Varga Nóra
a tuniszi Bardo Múzeum előtt*

De mindenképp hasznos tapasztalatokat szereztünk.

Tuniszban sok különféle országból érkező fiatallal töltöttünk egy hetet. Voltak, akik barátként és versenytársként kezeltek minket, voltak, akik kifejezetten „ellenségként”. Sok-sok különféle mentalitás. Számomra mindig különösen izgalmas volt más nemzetiségűekkel találkozni, beszélgetni. Sokféle módja van ugyanis annak, hogy megismerjünk egy nemzetet. Például be lehet fizetni egy jól megszervezett utazásra, és végig lehet járni az útikönyvben felsorakoztatott nevezetes helyeket. Számomra ennél többet jelent egy-egy ország hangulata, az az érzés, ami néhány ott töltött nap után megmaradhat bennünk, ha figyelünk arra, hogyan zajlik ott az élet. De mindennél tisztább képet kaphatunk, ha beszélgetünk azokkal az emberekkel, akik ott élnek, mert az ő személyiségükön keresztül észrevétlenül nyílik szélesebbre a látóterünk.

Ami pedig Tunézia megismerését illeti, Trócsányi professzor úrnak köszönhetően ellátogattunk az ottani magyar követségre, ahol olyan emberek meséltek nekünk az ország politikai hely-

zetéről, a társadalmi problémákról, a nemzetközi kapcsolatokról, akik abban a helyzetben vannak, hogy valóban van rálatásuk ezekre a kérdésekre.

Természetesen az utazásunk célja nem a multikulturális kirándulás volt. Versenyezni mentünk. A felkészülés több hónapi kutatómunkát igényelt. De hogy a nemzetközi jog egy picike szeletét valóban mélyen megismertem, az nem elsősorban ezeknek az olvasással töltött hónapoknak köszönhető. Megdöbbentő, és őszintén mondom, tanulságos volt látni, hogy a más-más nemzetiségű csapatok, és a bírák milyen más szemszögből közelítették meg ugyanazt a problémát. És itt látom az ilyen tudományos tárgyú, nemzetközi rendezvények, találkozók, konferenciák lényegét. El kell menni, beszélgetni kell, eszmét kell cserélni, mert így lehet a legmesszebbre jutni egy adott területen.

Számomra a Rousseau-verseny nagy élmény volt. Örülök, hogy ott lehettem. És bátorítok minden harmadéves joghallgatót, hogy gondolja meg, érdemes-e benevezni jövőre. Sok munkával jár, de megéri a fáradságot!

Varga Nóra joghallgató

*A csapat: Rác Gergely, Nagy Dániel,
Szatmári Gyöngyi és Varga Nóra*

Erasmus-ösztöndíjasként Gaudí világában

“Universitat Autònoma de Barcelona” – még éppen csak elkezdtem spanyolul tanulni, mikor elsőéves joghallgatóként megláttam a kari hirdetőtáblán a római jogi tanszéknél a megpályázható Erasmus-ösztöndíjak városait. Akkor már tudtam, hogy egyszer majd később be kell adnom a pályázatot Barcelonába, hogy oda járhassak egyetemre. Nagy öröm volt számomra, mikor Jakab Éva professzor asszonytól 2006 februárjában megtudtam, hogy megkaptam az ösztöndíjat.

Az egyetemről

A barcelonai Universitat Autònoma de Barcelona *campusa* félórás vonatra van a város központjától. Egyetemváros fejlett infrastruktúrával. Még időben lefoglaltam a szállást az ottani kollégiumban, három katalán lakótárssal éltem az egyetemisták életét az elmúlt félévben, ami számomra nagy segítséget jelentett mind a nyelvgyakorlás terén, mind pedig abból a szempontból, hogy a mindennapi életüket, gondolkodásukat megismerjem.

A jogi karon – kevesen tudják – nem csak katalán órákra lehet járni, hanem spanyolra is. Főként a nemzetközi tárgyakból egy-egy oktató spanyolul tartja az előadást a külföldiekre való tekintettel, így, mivel az erasmusosok többsége a spanyol nyelvet ismeri, sokukat az órán ismertem meg. A tanárain nagyon segítőkészek voltak, figyeltek arra, hogy a diákok értsék az órai anyagot, a vizsgán pedig természetesen lehetett szótárt használni.

A katalán főváros kikötőjében

A helyi nemzetközi kapcsolatok irodában fiatal diákok dolgoznak, és a maguk spanyolos könnyedségével nagyon szervezetteren, figyelemmel rendezik a különféle kirándulásokat Madridba, Andorrába, Andalúziába vagy éppen a figueresi Dalí múzeumba.

Barcelona, a katalán főváros

Érdekes lenne felmérést készíteni arról, hogy ki mit válaszol, mikor felteszik neki azt a kérdést, hogy mi jut eszébe Barcelonáról. Napfény, tenger, pálmafák, a futballcsapat vagy a fiesták, esetleg Gaudí házai? Nos igen, Barcelonában mindez megtalálható, elsősorban mégis ezt emelném ki: katalánok. Egy igazi, számunkra talán nehezen elképzelhető kétnyelvű világ. Spanyolország autonóm közösségekből áll, ezek egyike Katalónia, ahol a katalán egy

önálló nyelv, sokak szerint a francia és a kasztíliai spanyol keveredése. Az újságban egymást váltogatják a katalán és a spanyol cikkek, és a hétköznapi katalán ember gondolkodás nélkül tud váltani egyikről a másikra. Nem feltétlenül kívánják a függetlenedést Spanyolországtól, de büszkén ügyelnek arra, hogy őket ne “spanyoloknak”, hanem “katalánoknak” tekintsék. Köztük élve azt is tapasztaltam, hogy sokra értékelik, ha valaki az ő nyelvüket tanulja; az pedig, hogy reggel 10 órakor indul az élet, nem azért van, mert sziesztázó déli népről van szó, hanem azért, mert a napi életritmusuk a miénktől különböző, hiszen a vacsoraidő náluk este 11 órakor kezdődik.

„A Rambla a világ leg- sebbe sétálóutcája.”

Nem hiába nevezte így Hemingway Barcelona központi utcáját: a nap bármely szakában pezseg ott az élet, a mozdulatművészekről kezdve a teknősbékaáruson keresztül a rajzolókon át egészen a virágosstandokig minden

megtalálható, végén a pálmafasétány övezte tengerrel, és persze Kolumbusz szobrával, aki rendületlenül mutatja az irányt az Újvilág felé.

Ajánlom Barcelonát annak, aki szeretné megnézni Gaudí modernista házait, vagy a több mint 100 éve épülő, de még mindig félkész állapotban sem lévő legendás templomot, a Sagrada Família-t, esetleg Ronaldinhót egy bajnoki meccsen...

Ajánlom az Erasmus-ösztöndíjat annak, aki részese kíván lenni egy másik ország mindennapi életének, és annak is, aki más, szintén külföldi diákokkal szeretne találkozni – olyanokkal, akiket, bár különböző országokból jöttek, összeköt egy közös nyelv, melyet külföldiként olykor ugyanazokkal a nyelvtani hibákkal beszélnek, mint mi...

Biztos vagyok benne, hogy a többi Erasmus-ösztöndíjasnak is csak úgy, mint nekem, ez a külföldön töltött pár hónap olyan emlék marad, melyet soha nem felejtünk el.

Szatmári Gyöngyi
joghallgató

Egy gyönyörű életkép Barcelonából: a Plaça Reial

A napfény városából a fények városába

Öt év jogi tanulmány után további három év doktori tanulmányra jelentkezni érdekes vállalkozás és komoly kihívás. Még érdekesebb a vállalkozás, ha a doktori képzés egy részét külföldön tölti az ember. A Karunkkal egyre szorosabb együttműködést ápoló Lyon 3 Egyetem jogi karán tölthettem el doktori képzésem első őszi félévét.

Miután négy év jogi tanulmány után sikeresen abszolváltam a negyedév végi vizsgákat, a kilencedik félév során én is elérkeztem ahhoz a pillanathoz, amikor már látszik az alagút végén a fény, és már nem a következő vizsgaidőszak jelenti a legtávolabbi horizontot, ameddig ellátunk, hanem azon kezdünk el töprengeni, hogy mihez is kezdjünk a hõn áhított diplomával a kezünkben. Ekkor érkezett el hozzám más lehetõségek felkutatása közben a bátorító szó Trócsányi László és Christian Philip professzor urak részérõl, akik felajánlották, maradjak Karunkon, és kezdjek

doktori tanulmányokba. Az egyetemet mindig is igazi közegemnek éreztem, a téma pedig több mint érdekesnek tûnt a számomra, no meg 24 évesen úgy éreztem, hogy talán még van mit tanulnom.

A francia képzési rendszer ismeri a római jog és a latin nyelv avatottjai számára talán valamennyire értelmezhetõ doctorat de cotutelle intézményét. Ez röviden azt jelenti, hogy a doktorandus hallgató két témavezetõ professzor „gyámkodása” alatt, két együttmûködõ egyetem karán készítheti el közös témavezetéssel doktori disszertációját, és miután ezt idegen nyelven megvédi, mint két ország PhD képesítését megkapja. Nos, erre vállalkoztam én is. Persze az egyébként is néha zsákutcákba vezetõ kutatómunkát nem segíti, ha mindezt részben idegen nyelven kell folytatni, a tudományosan megalapozott, szép nyelviséggel elkészített doktori munkát francia nyelven megírni pedig több

Az lyoni egyetem központi épülete a Rhône partján

Az éjszakai Lyon

mint komoly kihívás, igazi nemes cél. De a gazdag külföldi szakirodalom, a lehetőség egy szélesebb rálátásra, külföldi tapasztalatokra hamar „kísértés-be” hozza az embert.

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara és a Jean Moulinról, Lyon egykori prefektusáról elnevezett Lyon 3 Egyetem Jogtudományi Kara két éve működik szorosan együtt, ennek az együttműködésnek az egyik eredménye az a francia nyelvű Európa-jogi mesterképzés, amely a hallgatók számára rendes, ötéves képzésről szóló francia jogi diplomát ad egy két-éves párhuzamos képzés végén. Ennek az együttműködésnek köszönhetem én is, hogy doktori képzésemet párhuzamosan folytathatom a két karon egy, az alkotmányjog és az Európa-jog határán mozgó, a nemzeti érdek képviselőjének közjogi kérdéseit feszegető témában.

Ilyen előzmények után érkeztem 2006 szeptemberében öt hónapra a francia-

országi Lyonba. Először is el kell mondanom, hogy a fények városa engem, a napfény városából elkötelezett alföldiként odaérkezett idegent hamar rabul ejtett, és öt hónapi kint tartózkodás után második otthonomként gondolok Lyonra. A város a francia Alpok lábánál, két folyó, a Rhône és a Saône összefolyásánál található, Rhône-Alpes régió központja, 54 kisebb település egyesülésével jött létre, és agglomerációjával együtt közel másfél millió lakost számlál.

A város, ahogyan azt mind kedvelői mind ellenségei többször megálapították, igazi polgári miliőt áraszt. Köszönhető ez elsősorban gazdag történelmének, illetve a lyoniak mentalitásának. Lyon az ókori alapítású iparral és kereskedelemmel foglalkozó stratégiai fontosságú város, a középkorban az európai selyemkészítés fellegvárává lett, ahol a kisipar biztosított jó megélhetést a feudalizmus alól hamar kiszabadult kézműveseknek. Hatott rá a reformáció, hiszen annak központja, Genf csak valamivel több mint száz kilométerre fekszik, és később is megmaradt, az önállóságára büszke, mára komoly – elsősorban könnyűiparával kiemelkedő – regionális központnak.

Ha madártávlatból nézzük a várost, nyugaton a kisebbik folyó felett magasodik egy dombon, a város minden pontjáról jól látható katedrális, amely az ellenreformáció nem teljes, de látványosnak szánt győzelmét hirdeti. Ezen a dombon található a város római múltját bizonyító színház, aljában pedig a folyóparton fekszik a régi város, amely leginkább egy apró holland, belga vagy svájci városkára hasonlít szűk utcáival és a világörökség részét képező apró házaival, ahol egykor a már említett selyemkészítők dolgoztak. A két folyó között fekszik Lyon mai központja

Párizs széles körútjainak hangulatát itt sétálóutcákban megidéző Haussmann-stílusú házaival, a francia divat legnevesebb alkotóinak, és a nagy európai kereskedelmi hálózatoknak a kisebb-nagyobb üzleteivel. A félsziget felső, dombos részén pedig már montparnasse-i a hangulat, a művészek és a szórakozni vágyók központja magasodik ott. Végül a Rhône bal parján fekszik egy laposabb, alföldibb rész, ahol a város mára már nagyobbik része terül el. Itt áll közvetlenül a rakparton az egyetem központi épülete is.

A Lyon 3 Egyetem jogi kara közel a mi karunkkal egyidős; nagy múltú és múltjára méltán büszke intézmény, amely az egyetem egyik klasszikus, a franciás elegancia minden jegyét magán viselő épületében kapott helyet. Külön érdekes volt számomra, hogy az általam gyakran látogatott épület bádog borítású tetejében, egy többemeletes „padlásrendszerben” kapott helyet a jogi könyvtár gazdag gyűjteménye. A kar működése, eltekintve a tanulmányi osztály nyomasztó, néha dühítő hiányától, illetve az ezt helyettesítő tanszékenként szervezett nehézkes, a francia igazgatásban napóleoni örökségként számon tartott adminisztrációtól, nagyon hasonlít a hazai viszonyokhoz. Az egyetlen komoly különbséget talán az jelenti, hogy az itteni jogi képzés a bolognai rendszerű, 3+2-es képzési formában működik.

Nos, ide érkeztem meg egy kalandokban, új barátságokban és munkában gazdag félévre. Rengeteg élményemet, kulturális, civilizációs eltéréseken alapuló, akkor kínos, utólag vicces félreértésemet nehezen tudnám itt elsorolni. Az mindenestre biztos, hogy nem kevés akadályt kell elhárítani annak, aki hosszabb külföldi tanulmányokat szándékozik folytatni. Első nehézség

Lyon-i látkép

nyilvánvalóan az adminisztráció, hiszen rögtön első utam az úgynevezett Egyetemi Dolgok Regionális Központjába (az intézmény elnevezésének jobb fordítását nem ismerem) kellett, hogy vezessen, ahol megkaphattam első havi ösztöndíjamat, cserébe viszont bekerültem a már említett napóleoni hagyományokon nyugvó, rendkívül nagyszabású, és természetesen cseppet sem hatékony adminisztrációs rendszerbe.

A másik nehéz ügy természetesen a lakhatás. Hiszen rögtön második utam a szálláshelyemre kellett, hogy vezessen, ahol természetesen (?) kezdetüket vették az azzal kapcsolatos burleszkbe illő kalandjaim. Csak felsorolásszerűen említeném a leszakadt radiátorral való két hetes harcomnak, vagy a hogyan férjek hozzá a postaládámhoz (számláimhoz, PIN-kódomhoz) című idegrendszeremet és diplomáciai képességeimet rendkívüli módon megedző küzdelmemnek mára persze megszépült emlékét. Emellett megjegyezném, hogy szállásom rendkívül drága, de abszolút igénytelen

is volt, ahogy ez már lenni szokott, ha a külföldi hallgatót az egyetem közvetíti ki a garzonlakásokat bérbe adó céghez, mindez egy bevándorlók által sűrűn lakott, nem a közbiztonságáról híres negyedben.

És persze kalandjaim az egyetemen is folytatódtak. A már emlegetett adminisztráció rendszerben mintegy másfél hónap alatt sikerült „tető alá hoznom” a beiratkozást. Emellett azért jutott arra is időm, hogy megvédjem francia szakdolgozatomat, és így az első, a szegedi egyetemre kihelyezett képzésen francia jogi diplomát kapott hallgatóvá avanzsáljak. Részt vehettem mindezek után a fogadással (!) egybekötött, mind lefolyásában, mind környezetében leginkább koronázási szertartásra emlékeztető tanévnyitó ünnepségen, majd pedig a doktori iskola fakultatív (!) szemináriumain, ahol például megtanulhattam, hogy hogyan lehet word-ben betűméretet növelni!

Végezetül komolyra fordítva a szót: időm nagy részét természetesen könyvtárakban kutatással töltöttem. A téma-vezetőmmel folytatott gyakori konzultációknak köszönhetően sikerült jól körülhatárolni kutatási témámat, illetve

felderíteni egy-két ígéretesnek mutakozó kutatási irányt. Tudnivaló az is, hogy a francia doktori képzés egészen liberális, és csak a doktorandus hallgatón múlik, hogy komoly munkával áll-e elő a kutatása végén, vagy évekig húzza a védést, ahol aztán közepes minőségű munkát mutat fel. Szóval minden csak rajtam múlott/múlik, és én igyekeztem rögtön az elején ennek fényében helyt állni. Hogy sikerült-e, pár év múlva kiderül.

Az mindenesetre biztos, hogy rendkívüli lehetőség volt számomra a kint eltöltött idő. A város otthonommá, a Lyon 3 Egyetem második egyetememmé vált, ismeretekkel és ismerősökkel, sőt barátokkal gazdagodtam egy olyan világban, ahol a doktorandus hallgatók bár magázódnak, de mindig kíváncsiak arra, hogy a másik hogy áll, hol tart, vagy egyszerűen csak hogyan érzi magát. Remélem, hogy hamarosan visszatérhetek, és folytathatom az elkezdett munkát, ápolhatom a frissen szerzett kapcsolatokat, és csillapíthatom második otthonom iránt már néhány hét után érzett viszontlátási vágyamat.

Dr. Kruzslíc Péter
PhD hallgató

A lyoni óváros háztetői

Beszámoló egy huszonöt éves találkozásról

Nagy-nagy örömmel adunk közre ebben a rovatunkban három évfolyam-találkozó beszámolót, melyek nem csak igen hangulatosak, hanem igazi kordokumentumok is.

Emlékezetem szerint 112 fős létszámmal indult 1975-ben a József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi karának 1. évfolyama, amely egykori hallgatók közül – bár a kilenc szemeszteres tanulmányi idő alatt nem jelentéktelen fluktuáció alakította a társaságot – 2006. szeptemberének utolsó szombatján – 60 fő egykori joghallgató beszélt el a történetét a jogi kar általunk még nem látott hangulatos társalgójában abból az alkalomból, hogy 25 éve szereztünk jogi diplomát a valamikor kereskedelmi iskolaként szolgált – utóbb egyetemi rangra került – falak között.

A találkozót megtisztelők száma – ismerte azt is, hogy az első évfolyamot együtt kezdő hallgatók közül 82-en szereztek diplomát 1981-ben, illetve (néhány esetben) 1982-ben, s összesen 119 fő egykori évfolyamtársunk kötődött tartósan az évfolyamhoz – nem tekinthető kevésnek, hiszen az eltelt 25 év bizony nyomot hagyott az egykori ambíciókon, sőt a létszámot tekintve majdnem szó szerint megtizedelt bennünket. Nyolcan haltak meg ugyanis ennyi idő alatt: többen balesetben, illetve betegségben, volt aki reménytelen-

nek tartotta az életet (a történeti hűség kedvéért – és megemlékezésül – felsorolom az eltávozottakat: Barzó József, Iván István, Matolay Béla, Oláh Béla, Ördög László, Sas György, Szelják János, Szűcs László I.). Nyugodjanak békében.

Az eltelt 25 év történelmi léptékekkel mérve nem sok, egy ember életében azonban már jelentős időszak, különösen akkor, ha ez a legtermékenyebb életkorra esik. A mi generációnk azt hiszem elmondhatja magáról, hogy legaktívabb éveiben alapvető társadalmi változások történtek, s jogászként többségünk a társadalmi változásokat közvetlenül érezte, sőt abban maga is tevékeny részes, az új viszonyok alakítója volt. Talán nem érdektelen – s úgy hiszem tanulságos is – ha számbavesszük, hol is találta meg a helyét az életben és a szakmában az az évfolyam, ahol még mindenki ismerte a másikat, ahol fő szabályként még az oktatók is ismerték a hallgatókat, s ahol jelentős eseménynek számított egy-egy vidéki kiruccanás pl. mezőgazdasági társadalmi munka ürügyén, vagy a lehetőségek csúcsát jelentette egy-egy nyári egyhónapos keleti országbeli (pl. NDK-beli) gyári munka rendes fizetésért.

A képzeletbeli évfolyamtablót végigpásztázva azt kell megállapítanunk, hogy a politika szele eddig senkit sem csapott meg annyira, hogy főállású politikussá váljon, de többen futottak, illetve futnak be közigazgatási karriert

Mezőgazdasági munkán 1977 őszén

megyei (Dombóvári Ottó, Szabó Sándor), vagy városi (Bánfi Margit, Ökrös Zoltán) hivatalokat irányítva, vagy a közigazgatás egyéb helyein teljesítve szolgálatot. Ugyancsak sokan helyezkedtek el, s dolgoznak ma is a legtisztábban szakmai jogi pályának tekintett bíróságokon, ahol nem kevesen az ítélkezési lépcsőfokokon egészen magasra is jutottak (Fekete Ildikó a Legfelsőbb Bíróság bírója, Hegedűs István a Szegedi Ítéltábla tanácselnöke, Szabó József a Debreceni Ítéltábla bírója, megyei bírósági tanácselnök még Bodnár Zsolt, megyei bírósági bíró Erzse Emese és Fekete Magdolna, városi bíróságot igazgatót, vagy igazgat Jaczkó Vilma, Nagy Sándor, Potyesz Erika, Szathmáry Béla, Vas Árpád.). Korábban hárman, jelenleg csak két fő kötelezte el magát az ügyészséghez, igaz hogy aki megmaradt ott, ma már vezető beosztást tölt be (Kovács Klára a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség helyettes vezetője, Soós Julianna városi vezető ügyész).

Tudjuk azt, hogy a közjegyzők száma az országban limitált, a munka-

végzés körülményei, a kereseti lehetőségek divatossá tették a munkakört. Épp ezért tartom meglepőnek, hogy évfolyamunkból hatan közjegyzőként dolgoznak, amely a valaha végzett évfolyamokon létszámárányát tekintve talán csúcst is jelent.

Tény, hogy néhányan – bár a jogi diploma nélkül nem kerülhettek volna jelenlegi helyükre – pályaelhagyónak számítanak. Ide sorolom - miután nem kifejezetten a magyar jogforrások alkotása, vagy alkalmazása a feladatuk – a Nagy Károly professzor nem könnyen abszolválható stúdiumát közülünk kivételként alkalmazó, diplomáciai képviseletnél dolgozókat (Nagy Csaba, Márton Gabriella), az állami tulajdonú, de társasági formában működő „bankszerű” cég vezető beosztású tisztségviselőjét (Nagy Zoltán), adótanácsadó céget vezető könyvvizsgálót (Harmati Ildikó). Néhányan még távolabb kerültek a jogtól, s pedagógusként, ismert vállalkozóként, vagy taxisofőrként keresték, vagy keresik a kenyerüket.

Elmondhatjuk, hogy nyomot hagyunk az egyetem jelenlegi strukturájában is. Jakab Éva már a Római Jogi Tanszék vezetője, Katona Péter – érvényesítve absztrahációs képességeit – a Szociológia Tanszéken tanít.

Végül – de nem utolsó sorban – szölok azokról, akik a ma legtöbb jogász

Jogászballi pillanat 1978-ból

Vizsgaidőszak után 1979-ben

által gyakorolt hivatást űzik, az ügyvédekről. Jelen beszámolómnak nem célja, hogy történeti és kauzális magyarázatát adja az ügyvédség kialakulása és rétegződése történetének, annyit azonban talán itt is le lehet írni, hogy a jelenlegi ügyvédség egyrészt a rendszerváltást megelőzően is ügyvédként dolgozó, elsősorban magánszemélyek polgári és családi jogi, valamint büntető ügyeit intéző, az állami vállalatok és a szövetkezetek elsősorban gazdasági ügyeit vállalati jogtanácsosként kezelő jogászokból, továbbá a 80-as évek magángazdaságának jogi háttereként létrejött jogtanácsosi munkaközösségek tagjaiból alakult ki. Ezen ábra tekinthető meg főszabályként közöttünk is azzal, hogy a rendszerváltás óta eltelt közel húsz év a képet természetesen árnyalta és vegyítette. Bárki kiemelése nélkül annyit azért érdemes rögzíteni, hogy a nyomon követett 119 fő közül 47 fő jelenleg ügyvédként dolgozik. Miután – véleményem szerint – még ma is ezt a foglalkozást övezi a legtöbb várakozás és legenda, magam – mint aki úgyszintén ezt a pályát választotta – elmondhatom, hogy minden ellenkező híresztelés dacára nincs kolbászból ez a kerítés sem, sőt, ha a jogász szakma túlképzésének nem vetnek az egyetemek gátat, úgy a jövőben nemcsak a kolbászt, a kerítést is nagyítóval kell keresni...

Elérkeztem az állapotjelentés végére, de egy dologról még szólni kell, úgy gondolom.

A találkozón elhangzottak, a szóbeszéd, mindenféle hírharangtól származó információ alapján véleményem szerint elmondható, hogy a sok magánéleti, egzisztenciális és társadalmi nehézségek ellenére – a maga helyén – talán egy-egy kivételtől eltekintve mindenki megállja a helyét, senki nevének hallatán nem kell letagadni az évekig tartó sorsközösséget, s néha még büszkeség is járhatja át a szívünket: évfolyamtársak voltunk...

Úgy hiszem, hogy a kilencvenes évek privatizációs mizériájában közülünk senkinek sem sikerült akárcsak egy nagyvállalatot, vagy aranyat termő birtokot sem privatizálni, de talán mindenki jó körülmények között él, s minden szerény luxust megengedhet magának, amiről a kollégiumi menza látogatása, vagy a csekély ösztöndíj és a szűkös zsebpénz időszakában még csak nem álmodhatott.

A találkozót követő napokban néhányunkban az is megfogalmazódott, hogy az együtt töltött csaknem 5 év (előfelvételis katonáknak 6 év) emléke méltó arra, hogy a jövőben rendszeresen találkozzunk, s talán olyan életkorba értünk, amikor egyre nagyobb értéket képvisel az egymás iránti figyelem; a régi, meglévő kapcsolatok már

*Az évfolyam 3. csoportja
a Dugonics téren 1980-ban*

A találkozó: 2006. szeptember 30. a Lófara tetőtéri társalgójában

felülírják az újabb — nem ritkán érdekelemeket tartalmazó — ismeretségeket, s a mindennapi hajszában oázist jelent egy-egy régi csínyre, kalandra, vagy ép-

Feszült figyelemmel hallgattuk egymás beszámolóit

pen kudarokra való emlékezés. Ezért elhatároztuk, hogy a jövőben minden évben — ha éppen nincs évforduló akkor csak baráti találkozóként — szeptember utolsó szombatján délután 2 órakor — még ki nem jelölt, de szándékunk szerint azonos helyszínen — találkozunk.

Tehát 1981-ben végzett jogász évfolyam figyelem! Találkozunk minden év szeptember utolsó szombatján!

Dr. Ollé György
ügyvéd

Negyvenéves találkozó

Az egyetemünk Állam- és Jogtudományi Karának nappali tagozatán 1966-ban végzettek 2006. szeptember 24-én, vasárnap délelőtt tartották 40. éves évfolyam-találkozójukat. A meghívók már egy hónappal korábban megkeresték az ország minden részé-

be szétszóródott jogászokat. A gyülekezés — kialakult szokás szerint — a Tisza Lajos körüti öreg épület előtt, a járdán történt. Az időjárás szokatlanul kegyes volt hozzánk: a délelőtti verőn fél-háromnegyed órát is beszélgettünk, szorongattuk egymás kezét, no meg

próbálgattuk fölismerni, hogy aki száz méter távoból közeledik felénk, vajon hozzánk igyekszik-e? Mert hát mi tagadás, nem mindenki úgy nézett ki, mint negyven, ha tetszik, negyvenöt évvel (1961) ennek előtte...

Amikor már igen csak együtt voltunk, fölmentünk a klubterembe, kényelmesen elhelyezkedtünk, és előkerült az évfolyam-névsor. Három csoport alakult ki: a jelen levőké, az üdvözlő sorokat küldőké, és azoké, akikről nem tudtunk semmit. Évfolyamunk minden öt évben találkozott, és örömmel állapítottuk meg, hogy most voltunk a legtöbbben! Viszont elszomorodott szívvel konstatáltuk, hogy fájón nagy számban hunytak el évfolyamtársaink. Olyan oktató pedig, aki 1961 és 1966 között a Karon tevékenykedett, bizony nem sok van... Előrement évfolyamtársainkra, elhalálozott oktatóinkra egyperces néma fölállással emlékeztünk, majd a professzorok arcképcsarnokánál kegyelettel meggyújtottuk a tisztelgés mécsseit.

Ezután következett a találkozó fénypontja, az összesereglett hallgatók

Néhány évvel korábban...

beszámolója életük alakulásáról. A foglalkozások spektruma a bírótól a megyei bírósági elnökiig, az ügyésztől a fellebbviteli főügyészig, az ügyvéd-től a kamarai elnökiig, a jogtanácsostól az egyetemi oktatóig terjedt, bizonyítva, hogy a régi, kedves *alma mater* kellő utavalóval látta el egykori hallgatóit.

És ha már szóltunk az oktatók és a régi társak szívbemarkoló hiányáról, akkor szót ejthetünk találkozásnk vidámabb részéről is. A beszámolókat kedvesen csipkelődő beszélgetések, a "daliás idők" emlékező humoros megjegyzé-

Az évfolyamtalálkozót követő ebéd

zések tarkították, végletekig fokozva az önfeledt jókedvet. Mit tagadjuk, a legnagyobb és leghosszabb derűtséget az a kolléga váltotta ki, akinek ez volt az első (!) mondata: „Tavaly meghalt az anyósom!”

Az évfolyam-találkozót közös ebéddel zártuk, szívből kívánva egymásnak, hogy 2011-ben újból együtt lehessünk a kedves falak között!

Dr. Apró Ferenc
ügyvéd

Negyvennégy éve diplomáztunk

Az évfolyamunk 1962-ben végzett; mi voltunk az elsők, akiknek már 5 éves volt a tanulmányi időnk. A magam részéről nem bánom, mert szerintem a diákévek az életünk legszebb évei. 49-en szereztünk diplomát és sajnos már tizenhárom társunk meghalt...

A 2006. október 14-én megtartott találkozónkon 22-en vettünk részt. A távolmaradtak többsége kimentette magát, néhány társunktól nem érkezett semmilyen visszajelzés. A terem előzetes lefoglalásakor meglepődtem azon, hogy a szombati idő ellenére, mindössze egy üres terem volt az egész karon és így azt is megértően el kellett fogadnunk, hogy a kar nem tudta képviseltetni magát a találkozónkon. Csak személyes megjegyzésem, hogy a szombati telt-ház az Élet és Irodalomban két-három éve közölt Timár-Polonyi szerzőpáros: „Tudásgyár-papírgyár” című vitaindító cikkét juttatta az eszembe...

A halottainkról történt megemlékezést követően ki-ki beszámolt az egyetem befejezése utáni életéről, a választott pályáján elért sikereiről. A pályák igen változatosak: a Legfelsőbb Bíróság tanácsvezetőjétől (még ma is aktív) volt megyei főügyészig, volt köztársasági megbízottól, volt ügyvédi

kamarai elnökhelyettesig igyekeztünk az egyetemünk jó hírét öregbíteni. Mivel az egyetem befejezése óta már évtizedek teltek el, rengeteg eseményről számoltunk be egymásnak, derű is volt, ború is, és élményekben sokat gazdagodtunk. Mindenki nagyon várta már a találkozót és az eredményét illetően nem is csatlakozott benne, máris felmerültek az óhajok az idén esedékes 45 éves találkozó megrendezésére. A beszámolók után a Holdfény Étteremben igen jó hangulatú ebéden vettünk részt, a korunknak megfelelő szoliditással. Itt aztán természetesen mindenki a diákévei jópofa történeteivel szórakoztatta a társaságot, de nem maradtak ki a történetekből egykori professzoraink, előadónk sem. Felelevenítettük azt az egykori évfolyamestünket is, amelyre mindannyiunk meglepetésére eljött Buza professzorunk is. Arra a kérdésünkre, hogy a professzor úr diákéveiben hogyan viszonyult az alkoholhoz, elmondta, hogy egyszer egy társaságban elfogyasztott egy-két pohár bort, és utána helytelenkedett, amit már természetesen nem volt hajlandó részletezni.

Dr. Vozár István
ügyvéd

Mindig kilógtam a sorból

Vendégségben Tatár Rózsánál

– Dr. Tatár Rózsa az egyik legismertebb „ingatlanos” Szeged belvárosában. Gyönyörű, munkájához méltó háteret biztosító, archaikus bútorokkal berendezett, Bartók Béla téri lakásában beszélgetünk arról, hogyan lesz író-költő egy nagyon reális jogász pályát végző emberből.

– Makón születtem, városszéli földműves telep iskolájába jártam. Az első osztályban az évfáron az elsősök közül kellett valakinek verset mondani. Engem választottak. A nagybácsim, aki Anyukám legkisebb testvére volt, 15 éves lehetett, kicsúfolt, amikor látta, hogy tanulom a verset. „Ne menj ezen túl a napra, mert barna leszel, a színésznők szép, fehérbőrűek” – mondta. Nagyon megsértett, a versmondás szeretete, kényszerítő belső igénye a mai napig megvan bennem. Általános iskolában ünnepeken irodalmi műsorokban szerepeltem. Középiskolába gimnáziumba szerettem volna menni, de a szüleimnek nem mertem megmondani, hogy azért, mert gimnáziumi érettséggel lehetett csak jelentkezni a Színművészeti Főiskolára. Szüleim akaratára megpróbálkoztunk a vendéglátó ipari szakközépiskolával, de amikor oda „bevittek”, az igazgató, vagy tudom is én kicsoda végigmért, mint egy lovat, és azt mondták, nem bírja a tálcát, nem jó pincérnek (165 centi voltam és 45 kilo). Azután következett a szülői jó akarás második lépcsője: a közgazdasági szakközépiskola, amitől legalább úgy viszolyogtam, mint a pincérségtől. Hál’

Dr. Tatár Rózsa
(Fotó: Frank Yvette)

Istennek matematikából felvételi vizsga volt. Vártuk az eredményt. Már szeptember 5-ike volt, a tanév az iskolákban megkezdődött, de még semmiféle értesítést nem kaptam. Akkor Anyukámmal bementünk a szakközépiskolába, ahol közölték, hogy nem vettek fel, az adminisztrátor elfelejtette kiküldeni az értesítést. Én ekkor nagyon kétségbe estem, hogy sehol sem tudok tanulni. Akkor „megsegített” engem a szakközépiskola igazgatója: átszolt a gimnázium igazgatójának, hogy – mivel ott úgyszincs felvételi vizsga, – vegyenek fel az általános tagozatra. Ezt a pár nap kimaradást még be tudom hoz-

ni. Így lettem gimnazista, legnagyobb örömömrre. De ez a pár napos késés hihetetlenül megnehezítette az osztályba való beilleszkedésemet. Már mindenki padtársat választott, én meg bekerültem az utolsó üres padba egyedül. Viszont rövidesen boldogan fedeztem fel a faliújságon, hogy irodalmi szakkör és előadói szakkör indul. Azonnal beiratkoztam mindkettőre.

– *No és az írás?*

– Az írás terén első sikereimet a fogalmazási órákon értem el – már alsó tagozatban. Az volt a szokás, hogy a legjobb öt dolgozatot a tanár felolvasta vagy felolvastatta az írójával, és hangosan értékelte, elemezte, hogy a többiek okuljanak belőle. Szinte mindig a kiemeltek között volt a dolgozatom.

– *Középiskolában ez folytatódott?*

– Hihetetlenül... személyes sérelmemnek tartottam, hogy ha irodalom órán Stenger Gizi néni – aki szerintem a legcsodálatosabb irodalomtanár, – nem mindig engem szólított fel, ha jelentkeztem, és mélységes megbántottságomban egyszer egy dolgozatomban ezt irodalmi formába is öntöttem. A tanárnő az érdemjegy alá személyes „mentegetőző” válaszáat is odaírta, aminek lényege az volt, hogy a többi diákkal is kell foglalkoznia. Megjegyzem, Gizi néni tartotta az irodalmi szakkört, ahonnan én sohasem hiányoztam. A „sértett diák” esetet azután nem hoztuk szóba soha. Arra emlékszem, hogy egyetlen egyszer előfordult, hogy nem tudtam valami miatt elolvasni az irodalmi leckét, és csak az tudtam, de nagyon, amit Gizi néni előadott mint egy színművész. Egyszerűen fantasztikus volt. Szóval felszólított, én pedig nem tudtam a helyes választ. Egyszerűen nem hitt a fülének. Ugyanazon az óráján másodszor is rám kérdezett, megint

ugyanazt a helytelen választ adtam. Azt hiszem valami versszerkezetről volt szó. Ezeket a szerkezeti dolgokat én nem tartottam olyan fontosnak, mint a tartalmat. Minden esetre a harmadik kérdése után – mint igazi jó pedagógus – így szólt: „No, Tatár – mindenkit a vezetéknévén szólított –, most elmondhatod a helyes választ”.

– *Milyen volt a viszonyod a többi tanárgyhoz?*

– Kritikus, csak azt tanultam igazán, amit szerettem, amit fontosnak tartottam. Az viszont ragadt rám. Az orosz nyelvet egyáltalán nem tartottam fontosnak. Ez belülről jött, de még hozzátett az is, hogy az oktatási módszer sem volt valami jó. Ötödiktől „tanultuk” tanították az orosz. Minden órán másoltunk a könyvből. Hatodikban új tanárnőt kaptunk, egy idős, valószínűleg már nyugdíjas tanárnőt, aki a néhány nagyszájú rendetlenkedőt nem győzte fegyelmezni tanítás helyett. A kettést már az is megkapta, aki csak csendben volt. Én nagyon csendben voltam, mert borzasztóan lekötött a pad alatt elrejtett regények olvasása. Ifjúsági regények, Rejtő könyvek... versenyt olvastam az egyik osztálytársnőmmel – egyre romlott az átlagom, és egyre nőtt az olvasottságom, és a kívülről megtanult versek száma. Mindezt kedvtelésből.

– *Nem lett ebből baj később?*

– Dehogy nem! Gimnázium első osztályában Kiss Erzsike néni, a mindig vidám és jólelkű Erzsike néni az orosz tanárnő látta, hogy hiányoznak az alapok ahhoz a fránya orosz nyelvhez. A matematika-fizika tanárral együtt időnként elejtettek egy-egy figyelmeztető mondatot jótékonyan. „Ez ugyan nem irodalom, de ezt meg kellene tanulni...” Az orosz nyelv iránti érdektelenség csúcspontja volt, amikor órán verset

írtam a magyar tanárnőm neve napjára. Erzsike néni kétszer vette el tőlem a készülő „művet” el sem olvasta, csak amikor látta, hogy magyar szöveg, bedobta a kukába. Gyorsan, emlékezetből újra leírtam, de Erzsike néni ismét elvette, és hogy jól rám ijesszen, közölte, hogy ha még egyszer rajtakap, beír egy egyest. Hát ez nekem egyáltalán nem hiányzott, úgy, hogy rémületben igen nagyot „alakítottam”. Amikor ő a táblánál magyarázott, a legnagyobb figyelemmel néztem rá, és közben egy lapra vakon, emlékezetből ismét leírtam a verset. Aztán mikor írt a táblára, még arra is maradt időm, hogy befejezzem. A következő óra volt az irodalom. Az osztály virágcsokorral köszöntette Gizi nénit, tőlem pedig kikövetelték, hogy olvassam fel a verset. Nagy félénken eleget tettem a követelőzésüknek. Gizi néni repesett az örömtől. Írásban is elkérte tőlem, s képzelem, ahogy a következő szünetben berobogott a tanáriba és előadta a versélményt – minden tanár rögtön tudomást szerzett a „művemről”. Másképp nem történhetett, mert a következő szünetben az orosz tanárnő a folyosón, ami tömve volt diákokkal már messziről üdvölgéssel köszöntött: „Rozalicska, lányok gyöngye – ő mindig így hívott –, mért nem mondtad, hogy verset írtál az órán, nem vettem volna el”. Ő ragyogott a boldogságtól, én meg majd elsüllyedtem, hogy mindenki hallja, hogy verset írtam.

– *A szüleid mit mondtak?*

– Meg sem mertem mondani. A mi családunkban a kétkezi munkának volt igazi becsülete. Így is lett elég baj, mert az irodalom és az előadó-művészet szeretete miatt majdnem megbuktam oroszból, de aztán mégis sikerült összehoznom egy négyes dolgozatot,

ami felhozta kettesre az év végi orosz jegyemet, de ez már a szüleimnek nem volt elég. Kivettek a gimnáziumból. Nem használt semmilyen tanári érv, hajthatatlanok voltak. Tizenhat évesen az üzletben mellettük dolgoztam, aztán délután jártam hetente háromszor gyors- és gépíró iskolába, hogy valami „szakma” is legyen a kezemben. Aztán levelező tagozaton folytattam a gimnáziumot. Napközben a pult mögött álltam, hetente háromszor a gyorsíró iskolában voltam délután kettőtől hétfig. Hetente egy vagy két este színjátszó kör volt az iskola melletti „Hagymaházban”, és közben már nem is tudom milyen rendszerességgel órák a gimnáziumban. Vizsgák egész biztos, hogy negyedévenként. A gyorsíró iskolai órák és a színjátszó kör között annyi szünet volt, hogy a közeli boltba beszaladtam egy pohár tejfölért és öt hosszú kifliért, és a padban gyorsan befaltam. Este tíz volt, mire hazaértem. Másnap munka, este-éjjel leckeírás. Amikor az első osztályt befejeztem és leérettségiztem, már nyárra találtak is „állást” a szüleim, ami igen nagy dolognak számított, hisz még egy évem hátravolt az iskolai tanulmányaimból. Egy iskolában dolgoztam, titkárságon gépíróként, titokban írogattam a verseimet, hogy senki meg ne tudja. A novellákat csak úgy fejben „írtam”. Talán fel sem fogtam akkoriban, hogy azok novellák. És rendületlenül jártam a színjátszó körbe, ahol már Petőfi emlékműsor forgatókönyv írását és rendezését is rám bízta. Készültem a felvételre a színművészetire, amely felvételi nem sikerült, s egyszer csak azt mondtam, hogy most olyasmit próbálok, amihez az eszem is elég. Így jelentkeztem a jogi karra, esti tagozatra. Másodszorra felvettek. Az a két év sem volt fenékgig tejfel, amíg a felvéte-

lire készültem. Akkor már nem jártam a színjátszó körbe, „csak dolgoztam”, és készültem a felvételire. Akkoriban még a napi politikában való tájékozottságunkra is szükség volt a felvételin. A munkahelyemen igazgatóváltás történt, és a jószágos nagypapa stílusú igazgató helyére jött egy fiatalabb, agilisabb, és minden tekintetben célrátörőbb. Kijelentette, hogy nem írja alá a jelentkezési lapomat az egyetemre, mert neki nem egy rossz jogászra, hanem egy jó titkárnőre van szüksége. Szerencsére Apukámnak az üzletben volt egy gyárigazgató vevője, akitől protekciót kért. Felvettek a gyárba. Én elmondtam, hogy csak egyetlen kérésem van, javasoljanak tovább tanulni. Megkaptam a javaslatot. Az 1970-es években munkahelyi javaslat nélkül esélytelen volt felvételizni a legjobb tanulónak is. Munkahelyi vezető, párttitkár, szakszervezeti titkár, KISZ-titkár – ez volt az aláírások sorrendje. Ha hiányzott valamelyik, akkor teljesen felesleges volt minden próbálkozás. Tanultam éjjel-nappal. Felvettek.

Egész jól kitisztult az életem. Már csak napközben kellett dolgoznom, hente kétszer-háromszor pedig az egyetemi előadásokra jártam. A színházba járásról és az olvasásról azért ekkor sem mondtam le. Most tudtam meg az elmúlt hónapokban az egyik volt évfolyamtársamtól, hogy az évfolyamon elterjedt, hogy nekem „micsoda könyvtáram van”. Én természetesnek tartottam, hogy vannak könyveim, sőt rengeteg verseskötetem... sőt örültem volna, ha még többet meg tudok venni. Azt is tudták, hogy írok, de hogy honnan? Amikor én azt hittem, olyan jól titkolom.

– *Az írás abbamaradt?*

– Nem egészen. Azt hiszem húsz éves

voltam, amikor az akkori nagy lehetőségem támadt. „Béke és barátság különvonattal” tíznapos szovjetunióbeli körútra utaztam. Persze saját, összespórolt pénzemen. Még a május elseji kijevi felvonuláson is részt vehettünk. Nagyon sok műemléket láttunk, valóban gazdag élményekkel jöttünk haza. Én életemben akkor láttam palotákat. Igaz, a Lenin mauzóleumnál nem álltam sorba, de voltam a Tretyakov Képtárban, Katalin cárnő nyári palotájában, Puskinban, láttam a borostyántermet, borostyánok nélkül. És volt egy nagy hidegzuhany: hazafelé a vonat ablakából láttam, amint egy ukrán paraszt vadonatúj faekével szántott. Le akartam fényképezni, de egy idősebb férfi apáskodva rátette a kezét a fényképezőgépre: „–Nem kell azt a fényképet megcsinálni kislány”. Aztán beszélgettünk. Kiderült, újságíró. Később bevitettem hozzá néhány írásomat. Barátságtalan, füstös, zajos szerkesztőség volt, többen dolgoztak egy szobában. Leültetett, átvette a kéziratokat, majd félretette egy kupac tetejére, és csak annyit mondott, pár hét múlva érdeklődjek. Én olyan csalódott voltam, amikor azt láttam, hogy a jelenlétemben még csak bele sem lapoz, hogy meg voltam győződve róla, hogy nem is érdekli, és biztosan nem is fogja jónak tartani, úgyhogy soha többé nem is jelentkeztem. Ma már tudom, hogy ez nem az elutasítás jele volt. A szovjetunióbeli utazás nem múlt el nyomtalanul – a múlt hónapban vers született a faekéről.

– *Szóval, ami igazán fontos, megráz, felkavar, az nem hagy békén, amíg meg nem írod?*

– Ez szó szerint igaz. Egyszer ki kell írni magamból, ha máskor nem, húsz-harminc év múlva.

– *Az életednek ebben a szakaszában hol lógtál ki a sorból?*

– Amíg esti tagozaton egyetemre jártam, nappal gyors- és gépíróként dolgoztam. Mindenütt tudták, hogy nem életem a gépíróság, ezért a gépírók nem éreztek igazán közük valónak. Az egyéb szakképzett munkatársak, mérnökök vagy tanárok megint csak nem. Nem is kaptam állást soha kinevezéssel, mindig csak GYES-en levő kismamákat helyettesíthettem...

– *Nem volt valami perspektivikus az életem...*

– Viszont „Damokleszkardos” igen. Aztán egyszer már majdnem Kánaán lett. A főügyészre kerültem jegyzőkönyvvezetőnek. Még egyetemre jártam, de az valami csoda volt, közelről látni, benne élni abban a miliőben. Sajnos, a létszámstop és más körülmények megakadályozták, hogy ügyész legyek. Viszont lehettem szabálysértési előadó. Ez amolyan „kisbírói” munka. A sors fintora. Eleinte, amikor az egyetemre jártam, még nem tudtam pontosan, hogy milyen szakterületet válasszak, egyet azonban biztosan tudtam, hogy bíró nem akarok lenni. Aztán férjhez mentem, és megszületett a fiam. A GYES alatt ismét fejben „íródtak” a novellák, majd a tárcák, amelyek már – összeszedve minden bátorságom – eljutottak a Délmagyarországhoz. Aztán a fiókba került egy mesejáték első felvonása, egy krimi első fejezete – imádom Agatha Christie-t – huszon-harminc éve olvastam róla egy életrajzi könyvet, kiderült, hogy ő is imádta a régiségeket, készült is egy „jó kis gyilkosságom”, és az elmúlt hónapokban szerencsére megtaláltam a vázlatát, úgyhogy be fogom fejezni a regényt.

– *Azt hiszem ugrottunk egy nagyot mert voltál te „hivatásos újságíró” is...*

– Egy megyei vállalatnál a havonta megjelenő újságnál. Ott nagyon sokat

írtam, és közben a Délmagyarországon, a Csongrád megyei Hírlapban, a Közlekedés című országos lapban jelentek meg cikkeim. Részt vettem, – már mint diplomás – egy újságíróképzésben is. Megírtam a „Malenkij robotot”, ami a Népszavában 1990-ben hét folytatásban jelent meg, úgy, hogy a címdoldalon volt a beharangozója.

– *Miért hagyja ott valaki az újságot, ha alig két éves munkáját KSZDSZ-nívódíjjal ismerik el?*

– Az újságírás csak a legritkább esetben „szépírás”. Engem az izgat, az hajt. Az éhező író szerepe azonban nem tetszett. Akkoriban 1989-ben már lehetett ingatlanirodát nyitni. Szegeden az enyém volt a negyedik iroda. Így a jogi tudásomat is tudtam hasznosítani. Azért elvégeztem az ingatlanközvetítői és ingatlanforgalmi értékbecslői tanfolyamot. Eleinte minden ügyfelet úgy hallgattam, hogy mit lehet megírni az életéből? Mert a lakáseladási megbízás nem azzal kezdődik az ügyfél számára, hogy utca házszám emelet ajtó: ezt akarom eladni. Nem... Ő is azt szeretné, ha egyszer végre valaki az életben meghallgatná... és mesél... és remél...

– *És te mit remélsz 16 évi ingatlanközvetítői pályafutásoddal és a tavaly megjelent „Az Uri utca 5. lakói” című regényeddel, és egy köteg verseddel, meg ezzel a változatos életpályával a hátad mögött?*

– Ő én sok szabadidőt és nyugalmat remélek, hogy megírhattam azt a legalább hat regényt, két színdarabot, ami most bennem kavarog, és azokat a verseket, amelyek időnként „csak úgy eszembe jutnak.”

– *Köszönöm a beszélgetést!*

Dr. Szondi Ildikó
egyetemi adjunktus

Monográfiák, tanulmánykötetek, jegyzetek, ösztöndíjak

A Pólay Elemér Alapítvány 2006-ban már alapításának 10. évfordulóját ünnepelhette. Büszkén jelenthetjük, hogy töretlen aktivitással támogatja a karunkon folyó oktatási és kutatási tevékenységet. Mind több kiadvánnyal jelentkezik, és ezek terjesztése is átlépte a régió határait: Budapesten is kaphatók az alapítvány által kiadott kötetek a Ráday Könyvesházban és a Gondolat Könyvesházban. A színvonalas kötetek megjelenítése mellett több tehetséges hallgató és fiatal oktató kolléga részesült kutatói ösztöndíjban. Immár hagyományos módon következnek az alapítvány által gondozott két sorozat 2006-ban megjelent köteteinek jegyzéke.

A Pólay Elemér Alapítvány Tansegédletei:

Gyémánt Richárd–Katona Tamás–Szondi Ildikó: Demográfia (3. kiadás)

Szirtes Györgyné: A biztosítási kötelezettség és a társadalombiztosítás fedezeti rendszere (2. kiadás)

Besenyei Lajos–Szeghő Katalin: Kötelmi jogi példatár

Gyémánt Richárd–Petres Tibor: A Szandzsák, az egyedülálló vallási régió

Katona Tamás–Kovács Péter–Petres Tibor: Általános statisztika (3. kiadás)

Kiss Barnabás: Alkotmányjogi alapismeretek (3. kiadás)

Soós Csikós Szilvia: Kollektív tárgyalások és megállapodások

Gyémánt Richárd–Katona Tamás–Szondi Ildikó: Demográfia (4. kiadás)

Heka László: A szláv népek joga

Juhászné Zvolenszki Anikó: Polgári eljárásjogi ismeretek (2. kiadás)

A Pólay Elemér Alapítvány Könyvtára:

6. *Balogh Elemér (szerk.): Ungarn auf der Schwelle in die EU. Herausforderungen und Aufgaben für Wirtschaft und Gesellschaft.*

8. *Papp Tekla: A koncesszió.*

9. *Hajdú József: A japán munkaügyi kapcsolatok sajátosságai a kezdetektől 1995-ig.*

10. *Szajbély Katalin és Traser Julianna Sára (szerk.): Képünk az Unióról, helyünk az Unióban.*

11. *Nagy Ferenc (szerk.): Bűnügyi mozaik. Tanulmányok Vida Mihály 70. születésnapja tiszteletére.*

Kiadványaink megrendelhetők: Kovács Ildikó, 6720 Szeged, Tisza Lajos krt. 54. Kari Információs Kabinet. Drótposta: ildi@juris.u-szeged.hu

Ezúton is szeretném a Kuratórium nevében megköszönni kedves volt hallgatóinknak és más támogatóinknak nagylelkű segítségét. Az esedékes szja-bevallások alkalmával tehető 1% felajánlása tekintetében szíves figyelmükbe ajánlom jubiláns alapítványunkat, melynek adószáma: 18459203-2-06

Dr. Balogh Elemér
egyetemi tanár

In memoriam

Az 1872-től jogfolytonos kolozsvári-szegedi székhelyű jogi felsőoktatásnak mára oly sok hírneves professzora élt és alkotott, hogy minden esztendőre esik valaminő jubileum. Sorozatindító beszámolónkat Fonyó Antal és Martonyi János professzorok emlékének szenteljük – mindketten 25 éve hagytak el minket...

Fonyó Antal 1919. július 23-án született Szatmárnémetiben és 25 évvel ezelőtt, 1981. december 3-án halt meg Szegeden.

Egyetemi tanulmányait a pozsonyi egyetemen kezdte el 1937-ben, majd 1939-ben Budapesten folytatta és 1942-ben kapta meg egyetemi jogtudományi diplomáját.

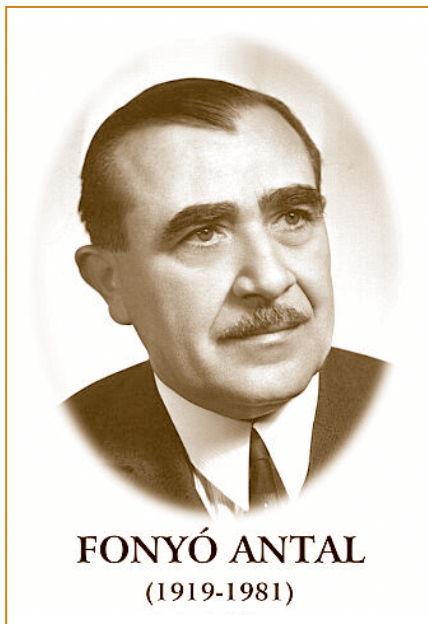
Az egyetem elvégzése után ügyvédjelöltként, majd a rendőrségen bünyügyi munkakörben dolgozott. 1951-től a budapesti Eötvös Loránd tudományegyetem büntetőjogi tanszékén oktatott.

A Szegedi Tudományegyetem büntetőjogi tanszékére tanszékvezető docensként 1957-ben nyert kinevezést.

1961-ben szerezte meg az állam- és jogtudomány kandidátusa címet. Kandidátusi értekezésének témája a gazdaság büntetőjogi védelmének problematikája.

Később érdeklődése a büntetési és a büntetés-végrehajtási rendszer elméleti kérdései felé fordult.

1962. augusztus 1-én kapta meg egyetemi tanári kinevezését. 1960 és 1964 között az Állam- és Jogtudományi Kar dékáni feladatait látta el.

FONYÓ ANTAL
(1919-1981)

Az Igazságügyminisztérium által szervezett büntetőjogi koordinációs bizottság tagjaként részt vett az 1978. évi Btk. kodifikációjában. Tagja volt a művelődési minisztérium jogi szakbizottságának, a Magyar Tudományos Akadémia Tudományos Minősítő Bizottság Állam- és Jogtudományi Szakbizottságnak, a Magyar Jogász Szövetség tudományos bizottságának, a L'association internationale de droit pénal-nak. Foglalkozott kriminológiai-pszichológiai kérdésekkel is, tagja volt a magyar pszichológiai társaságnak.

Rövidebb ideig tanulmányúton volt Bulgáriában, Portugáliában, Jugoszláviában, a Német Demokratikus Köztársaságban, Szovjetunióban, Lengyelországban és Olaszországban.

Élete során több kitüntetést is kapott, többek között közbiztonsági érdem (1951), igazságügy kiváló dolgozója (1979), az oktatásügy kiváló dolgozója (1979), Szalay László emlékérem (1980).

Tudományos kutató tevékenységét és oktató munkáját a sokoldalú érdeklő-

dés jellemezte. Jelentős szerepe volt a hazai büntetőjog rendszerének kimunkálásában. Elsősorban büntetőtani kérdésekkel, népgazdaság elleni, valamint gazdaság és vagyon elleni bűncselekményekkel, korrupciós bűnesetekkel foglalkozott.

Martonyi János 1910. március 5-én született Győrött, és 1981. május 10-én halt meg Szegeden.

Egyetemi tanulmányait 1927 és 1932 között a Pázmány Péter Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karán végezte. 1932-ben államtudományi, 1933-ban „*sub auspiciis gubernatoris*” jogtudományi doktorrá avatták. Már 1930-ban hallgatóként bekapcsolódott a Magyar Közigazgatástudományi Intézet munkájába, ahol 1931-től 1932-ig az ún. Magyar-kör tagjaként mint ösztöndíjas tanársegéd dolgozott.

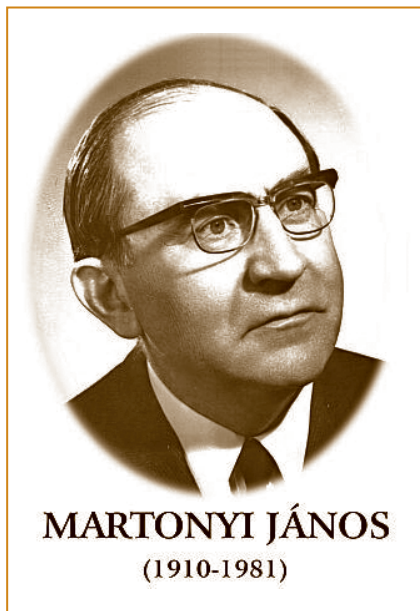
Az 1932/33-as tanévben közigazgatási jogot tanult a párizsi Sorbonne egyetemen. Hazatérése után 1940-ig a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumban tevékenykedett.

1940. októberétől nyilvános rendkívüli tanárként a kolozsvári Ferencz József Tudományegyetem Közigazgatási és Pénzügyi Jogi Tanszékén oktatott.

1945. december 13-án egyetemi tanári kinevezést kapott a Szegedi Tudományegyetem Államigazgatási és Pénzügyi Jogi Tanszékére, amelyet 1980. június 30-ig, nyugdíjba vonulásáig vezetett.

1947/48-ban és 1958-tól 1960-ig az Állam- és Jogtudományi Kar dékáni, 1952-től 1955-ig az egyetem rektorhelyettesi tisztségét töltötte be.

1952-ben kandidátusi, majd 1960-ban állam- és jogtudományok doktora fokozatot szerzett.

1960-tól vendégelőadóként több francia egyetemen oktatott.

1948-tól 1981-ig a Magyar Jogász Szövetségnek, 1964-től 1981-ig az Institut international des sciences administratives-nek volt a tagja.

Tudományos munkássága az államigazgatási jogtudomány körében a jogvédelem gondolata köré összpontosult. Főként az államigazgatás törvényességének kérdéseit, a közigazgatási bíráskodás fejlődését, az államigazgatási jog elméletének hazai és nemzetközi vonatkozásait vizsgálta és kutatta. Állást foglalt a magyar intézményrendszer továbbfejlesztésének legfontosabb kér-

déseiben. A nemzetközi tudományos életben elismert szaktekinély volt.

1971-ben az oktatásügy kiváló dolgozója, 1980-ban Munka Érdemrend arany fokozat kitüntetésben részesült.

Szakirodalmi tevékenysége, a közel 150 publikáció, az államigazgatási jog-

tudomány számos kérdésére kiterjedt. Tankönyvek, jegyzetek szerzőjeként az államigazgatási jog elméletét a jogász társadalom széles köréhez jutatta el.

Négy évtizedes tanári pályafutása alatt jogásznemzedékek generációit oktatta és nevelte.

Kitüntetések

Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje

Dr. Szabó Imre egyetemi docens, tan-
székvezető (Polgári Jogi és Polgári El-
járásjogi Tanszék), dékán kapta 2006.
március 15-én.

Dr. Szabó Imre 1976. február 1-jén
került a JATE ÁJK Polgári Jogi és Pol-
gári Eljárásjogi Tanszékére gyakornok-
nak dr. Kemenes Béla és dr. Szilberek
Jenő professzorok hívására. 1977-től
tanársegédi, 1981-től adjunktusi, majd
1997-től docensi kinevezést nyert.

2001. július 1-jétől az SZTE ÁJK Pol-
gári Jogi és Polgári Eljárásjogi Tanszék-
ének vezetője. 2002. július 1-től az SZTE
ÁJK dékáni tisztére választották, majd
megbízatásának lejártát követően a kari
tanács egyhangú, titkos szavazással e
tisztében újabb négy évre megerősítette.

Az SZTE ÁJK-n mintegy tíz évig volt
választott tagja a Kari Tanácsnak, majd
1993-ig szintén választott tagként két
cikluson, négy éven keresztül az Egyete-
mi Tanácsnak. 1993–1999-ig egyetemi
kancellár (amely munkakör egyesítette
az egyetemi gazdasági főigazgatói és
egyetemi főtitkári feladatokat), majd
egyetemi főtitkár 2000-2002.

Részt vett az Igazságügyi Minisz-
térium kodifikációs előkészítő tevé-
kenységében, a polgári perrendtartás
átfogó újraszabályozási munkái során.

Szakértői véleményt készített a polgári
perrendtartás, a csőd- és felszámolási
eljárás, a bírósági végrehajtási eljárás
törvénytervezeteire.

Tagja az Igazságügyi Minisztérium
Jogi Szakvizsga bizottságának. Ügyvédi
gyakorlatot folytat a Szegedi 6. sz. Ügy-
védi Iroda tagjaként.

Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje

Dr. Veres József egyetemi tanár, az Ag-
rárjogi és Környezetvédelmi Jogi Tan-
szék *emeritus* professzora kapta 2006.
március 15-én.

Dr. Veres József az Állam-és Jogtu-
dományi Karon 1952-ben szerzett ok-
levelet. 1952-ben egyetemi tanársegédi
kinevezést nyert a Kar Mezőgazdasági
és Munkajogi Tanszékére. 1970-től a
Mezőgazdasági és Munkajogi Tanszék
vezetője lett, és ezt a tisztségét 25 éven
keresztül látta el.

Aktív résztvevője volt a kari és az
egyetemi közéletnek. 1964–1969-ig a
Kar dékánhelyettese, 1979–1985 között
a Kar Dékáni tisztségét töltötte be.

1967-ben egyetemi docensi, 1979-ben
egyetemi tanári kinevezést nyert, 1999-
tól karunk *emeritus* professzora. Négy
monográfia és négy tankönyv szerzője,
illetve társszerzője.

Gazdag oktatói tudományos és köz-

életi pályáját több magas kitüntetés is jelzi.

Nevéhez fűződik a Mezőgazdasági és Munkajogi Tanszék szétválasztása.

Diplomája megszerzésének 50. évfordulója alkalmából 2002-ben aranydiplomát kapott, 2004-ben Klebelsberg Kuno-díjjal tüntették ki.

Klebelsberg Kuno-díj

Dr. Besenyei Lajos egyetemi tanár, a Polgári Jogi és Polgári Eljárásjogi Tanszék professzora 2005. november 1-jén kapta.

A kitüntetett 1959-ben végzett a JATE Állam- és Jogtudományi Karán „*summa cum laude*” minősítéssel. 1961 óta karunk Polgári Jogi és Polgári Eljárásjogi Tanszékének oktatója, először tanársegédi, majd 1967-től adjunktusi, 1976 óta pedig docensi minőségben. 1992. novemberétől 2001. június 30-ig volt a tanszék vezetője. 1991-től 1994-ig dékánhelyettesi teendőket látott el. 1998-tól 2002-ig a Kari Tanács két alkalommal választotta meg a Kar dékánjának. 2001-től a kari Habilitációs Szakbizottságának elnöke, és egyben az Egyetemi Bizottság tagja. Tagja a MAB Jog- és Politikatudomány Szakbizottságának, valamint második ciklusban a Miskolci Egyetem Társadalomtudományi Habilitációs Bizottságának.

Tudományos kutatómunkát elsősorban a kötelmi jog, és a szerződés tan körében végez.

1988-tól a kari tanterv által bevezetett társasági jog c. kollégium kidolgozója és előadója.

*

Dr. Molnár Imre egyetemi tanár, a Római Jogi Tanszék professzora ugyanezt a díjat 2006. november 10-én, az Egyetem Napja alkalmából vette át.

A kitüntetett a József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán, Szegeden 1960-ban szerezte meg a doktori címet, oklevelét. Rövid ideig az ügyészségi apparátusban dolgozott Szegeden, mint ügyészségi fogalmazó. Ezt követően jogügyi előadóként, majd szakvizsgájának megszerzése után a Csongrád Megyei Vendéglátó Vállalatnál dolgozott. 1968-tól oktat karunkon a Római Jogi Tanszéken – kezdetben, mint félállásos egyetemi tanársegéd, 1971-től főállású adjunktusként. 1977-ben megvédte kandidátusi disszertációját „*Locatio conductio a római jogban*” címmel. 1987-ben nyújtotta be a nagydoktori cím megszerzésére elkészített tanulmányát: „A római magánjog felelősségi rendje”. 1988-ban egyetemi tanári kinevezést kapott. A Római Jogi Tanszék tanszékvezetői tisztségét 1985-től 1999-ig töltötte be. 1994-től kezdődően a Kari Tanács két alkalommal választotta meg a kar dékánjának, melyet 1998 júniusáig töltött be. Mintegy húsz éve tagja a Kari Tanácsnak és 1989-től az Egyetemi Tanácsnak. A PhD program beindulásától a civilisztikai alprogram vezetője, 2001-től pedig vezetője a Doktori Iskolának is. Hét éven keresztül tagja volt a jogi kar képviselőtében az Egyetemi Habilitációs Bizottságnak. 1996-tól elnöke a SZAB Jogtudományi Szakbizottságának, az MTA Jogtörténeti és Római Jogi Szakosztályának. Opponensként, illetve bizottsági tagként több alkalommal részt vett tudományos minősítő eljárásban. Több alkalommal volt kutató- és vendégtanár a müncheni, illetve a kölni és a római egyetemen. TEMPUS ösztöndíjjal vendégtanár volt Athénban, Padovában és Grazban. Összesen mintegy 70 tudományos publikációja jelent meg, amiből 4 monográfia. A megjelent tanulmányok mintegy

harmada külföldi szakmai folyóiratokban került publikálásra. Tudományos munkáira közel 400 hivatkozás történt, ezeknek mintegy 90%-a külföldi szakmai folyóiratokban, monográfiákban, kézilykönyvekben található. 2001-ben jelent meg társszerzőségben a kar hallgatói részére készült római jogi tankönyv. Többször nyert el OTKA pályázatot, az e körben végzett kutatási munkát több alkalommal minősítették kiválónak. Kutatási területe a római magánjog szerződési rendszere. Ezen belül három nagy kérdéskörrel foglalkozott, a bérleti szerződéssel (*locatio conductio*), a római jog felelősségi rendjével, és az utóbbi öt évben a római büntetőjoggal. A vezetésével működő diákkörben tevékenykedők közül az elmúlt évtizedekben ketten egyetemi tanári, illetve egy személy egyetemi magántanári címet szerzett.

Magyar Felsőoktatásért Emlékplakett

Dr. Hajdú József egyetemi docens, tanársegítő, intézetvezető (Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék, Munkaügyi Kapcsolatok és Társadalombiztosítási Képzések Intézete) kapta 2006. június 1-jén.

Dr. Hajdú József 2002-től a KRE Állam- és Jogtudományi Karának egyetemi docense. A szegedi Jogászképzésben Nagy László és Czúcz Ottó professzorokkal karöltve indították el először a társadalombiztosítási (1989), majd a munkaügyi kapcsolatok (1992) posztgraduális képzést. 1992-ben hívták életre a munkaügyi kapcsolatok és a társadalombiztosítási főiskolai akkreditált képzéseket. 1998 óta rendszeresen részt vesz a magyar jogrendszer európai uniós jogharmonizációs munkála-

taiban. Két Erasmus programban vett részt a bordeaux-i egyetemmel kötött megállapodás alapján. Hosszabb tanulmányutakon vett részt a francia APICIL–ARCIL Biztosító Társaságnál (Lyon, 1991), Kanadában a Carleton Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán (Ottawa, 1992) és Japánban a Tokiói Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán (Tokió, 1994–1996)

Rektori Elismerő Oklevél

Herczegné dr. Német Mária, a Tanulmányi Osztály vezetője kapta 2006. június 29-én.

Herczegné dr. Német Mária 1975 óta az Állam- és Jogtudományi Kar dolgozója. 1975-től 1988. december 31-ig a Tanulmányi Osztályon előadói, majd főelőadói munkakörben az esti-levelező tagozatos joghallgatók tanulmányi ügyeivel foglalkozott. 1989-től tanulmányi osztályvezetői tisztséget tölt be. 1993. január 1-től 1994. szeptemberéig a Dékáni Hivatal vezetésére kapott határozott időtartamú megbízást, majd 1994-től ismételten a Tanulmányi Osztály munkáját irányítja.

A számítóközpont munkatársaival együtt részt vett az elektronikus tanulmányi rendszer egyetemi bevezetésével kapcsolatos előkészítő bizottsági munkában. 2005. tavaszán, az egyetem rektorának felkérésére, tagja volt az Oktatásszervezési Munkacsoportnak, amely az oktatási rektorhelyettes vezetésével a Szegedi Tudományegyetem karainak hallgatói adminisztrációs és szolgáltatási, valamint oktatásirányítási rendszer tartalmi és strukturális átalakítására készített javaslatot. Részt vállalt a karon bevezetésre került kredités képzések képzési terveinek kialakításban. Titkára a kari Tanulmányi Bizottságnak.

Oranje Nassau Érdemrend Tiszti Keresztje

Dr. Czene Klára c. egyetemi docens, a Csongrád Megyei Bíróság elnöke kapta a holland királynőtől 2006. július 19-én.

A kitüntetést átadó Dr. G. J. Jansen

Overajssel tartomány királynői biztosa beszédében hangsúlyozta a kitüntetett szerepét a Zwolle-Leystad bírósága és Magyarország közötti együttműködés, a csereprogramok kialakítása területén, amely „hozzájárult az európai igazságügyi együttműködéshez és Hollandia igazságügyi érdekeihez.”

Kari hírek

Dr. Jakab Éva egyetemi tanár „Aus der Vertragspraxis der Bankhäuser” címmel előadást tartott Gentben a „Banks, Loans and financial Archives in the Ancient World” című konferencián

2006. január 28.

Dr. Molnár Imre egyetemi tanár „Ingatlan adásvételi szerződés az ókorban és ma” címmel előadást tartott Pécsen a Benedek Ferenc professzor 80. születésnapja alkalmából rendezett konferencián

2006. február 2

Dr. Jakab Éva egyetemi tanár „Megbízási szerződés vagy egyszerű utalványozás” címmel előadást tartott Pécsen. Benedek Ferenc professzor 80. születésnapja alkalmából rendezett konferencián

2006. február 3

A Jogbölcséleti és Jogszociológiai Tanszék konferenciát szervezett „A jogelmélet, mint diszciplína” címmel. Előadók voltak: *Dr. Pokol Béla* egyetemi tanár, *dr. Nagy Zsolt* egyetemi adjunktus, *dr. Nagy Tamás* egyetemi adjunktus, *Dr. Bencze Máttyás* egyetemi adjunktus, *dr. Tóth J. Zoltán*.

2006. február 3–4.

Dr. Tóth Judit egyetemi docens „Long-term residents in the Directive and in Hungary” címmel előadást tartott a Redboud Egyetemen (Nijmegen, Hollandia), a 2003/109/EC irányelvről tartott szemináriumon

2006. február 10.

Dr. Martonyi János egyetemi tanár „Hogyan tovább Európa?” címmel előadást tartott a Szegedi Mindentudás

Egyetemén, az egyetem Tanulmányi és Információs Központjában (TIK).

2006. február 15.

Dr. Traser Julianna Sára "Intra-Community labour migration: the Irish and Swedish experience of opening the labour market to new Member State nationals" címmel előadást tartott Hamburgban a "Fortress Europe?" konferencián

2006. február 17–18.

Dr. Fejes Zsuzsanna egyetemi tanársegéd „A határmenti együttműködések és az európai civil lobbí” címmel; *Király Andrea* „Az Európai Unió támogatási rendszere” címmel; *dr. Traser Julianna Sára* „Az Európai Unió intézményrendszere” címmel tartott előadást Szerbia és Montenegrobán a „Szerbia és Montenegro csatlakozik-e valaha az Európai Unióhoz?” c. konferencián

2006. február 25.

Dr. Kaltenbach Jenő egyetemi docens „Az egyenlőség elvétől az egyenlő bánásmódig” címmel előadást tartott a Nyugat-Magyarországi Egyetemen.

2006. február 27.

Dr. Soós Edit egyetemi adjunktus „The changing context of regional identity in Hungary Regional identities, cultures and images. A path to regional development?” címmel előadást tartott a Linköpingi Egyetemen, Svédországban.

2006. március 2.

Dr. Trócsányi László egyetemi tanár „Nemzeti Alkotmányok az Európai Unióban.” címmel előadást tartott a Szegedi Mindentudás Egyetemén, a TIK-ben.

2006. március 29.

Dr. Kaltenbach Jenő egyetemi docens „Az egyenlőség elvétől az egyenlő bánásmódig” címmel előadást tartott a Pécsi Tudományegyetemen

2006. április 4.

Emlékelőadás Dr. Nagy Károly egyetemi tanár halálának 5. évfordulója alkalmából. Előadó: *Dr. Brubács János* egyetemi tanár.

2006. április 5.

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán a magyar jogrendszer átalakulásáról szóló konferencián előadást tartott *Dr. Paczolay Péter* egyetemi tanár „A magyar alkotmányjog 1989–2005” címmel; *dr. Miklós László* egyetemi adjunktus „A környezeti jog és igazgatás új törekvései” címmel; *Dr. Kaltenbach Jenő* egyetemi docens „Kisebbségi jog a 3. köztársaságban (1990–2006)” címmel; *Dr. Józsa Zoltán* egyetemi docens „Az önkormányzati rendszer korszerűsítésének kérdései” címmel.

2006. április 7–8.

Dr. Hajdú József egyetemi tanár „Recent developments in European case law and potential impact on national legislation” címmel előadást tartott Ljubljanában a TRESS szemináriumon

2006. április 13.

Dr. Czene Klára egyetemi adjunktus, a Csongrád Megyei Bíróság elnöke előadást tartott a környezetvédelmi jog uniós és magyar vonatkozásairól a bresti Elsőfokú Bíróságon (Franciaország)

2006. április 18–22.

Az Európa Tanulmányok Központ konferenciát szervezett a Karon „Média és integráció, a média szerepe az

Európai Unió értékeinek közvetítésében.” tárgykörében.

2006. április 27.

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság a felsőoktatásban folyó képzés, tudományos kutatás, művészeti alkotótevékenység minőségének értékelésére, valamint az intézményi minőségfejlesztési rendszer működésének vizsgálatára létrehozott független, országos szakértői testület.

A MAB 2004-ben kezdte meg az ún. párhuzamos akkreditációs vizsgálatokat, melyek keretében különböző felsőoktatási intézményekben folyó azonos képzések egyidejű értékelését végezte el a képzés minőségének vizsgálata szempontjából a történelem, pszichológia, orvos-, fogorvos-, gyógyszerész- és jogtudományi képzési területeken. E vizsgálatokhoz kapcsolódóan a MAB „Kiválósági hely” pályázatot írt ki. A pályázatokat a MAB plénuma külföldi szakértők bevonásával bírálta el, s ennek eredményeként az összesen 32 pályázatból 17 pályázó képzésnek illetve képzési helynek ítélte oda a „Kiválósági hely” címet, többek között a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának is.

2006. április 28.

Az ezt tanúsító oklevelek átadására a Magyar Rektori Konferencia 2006. június 12-i ülésén, Debrecenben került sor. Az okleveleket az intézmények képviselőinek a MAB elnöke adta át.

Dr. Traser Julianna Sára „Who is afraid of EU enlargement? Pros and cons of EU membership – as seen by acceding States” címmel és *dr. Dux László* egyetemi tanársegéd „Why study abroad? Practical aspects of student mobility”

címmel előadást tartott Belgrádban.

2006. május 4.

Dr. Blutman László egyetemi docens „Az előzetes döntéshozatal aktuális kérdései a magyar jogalkalmazásban” címmel előadást tartott a Nemzetközi jogi Egyesület ülésén Budapesten, az MTA Jogtudományi Intézetében.

2006. május 11.

Dr. Molnár Judit egyetemi docens „Otto Komoly's diary” címmel előadást tartott Yadvasem Intézetben, Izraelben.

2006. május 11.

Dr. Papp Tekla egyetemi docens „A gazdasági élet atipikus szerződéseiről” címmel előadást tartott az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala által szervezett konferencián.

2006. május 16.

Dr. Rúzs Molnár Krisztina egyetemi adjunktus előadást tartott az V. Betegjogi Konferencián Budapesten „A rákbetegek védelme a munkában; európai irányelvek és magyarországi védelem.” címmel.

2006. május 19.

Dr. Szilovics Csaba egyetemi docens „Az adócsalás elleni küzdelem Magyarországon” címmel előadást tartott Havannában (Kuba).

2006. május 22.

Dr. Kaltenbach Jenő egyetemi docens, a Közigazgatási Jogi és Pénzügyi Jogi Tanszék vezetője „Szomszédság az Európai Unión belül” elnevezésű konferencián előadást tartott a kisebbségi jogokról Budapesten, az Andrássy Egyetemen.

2006. május 26–27.

Dr. Tóth Judit egyetemi docens „Security restrictions versus rule of law?” címmel előadást tartott Párizsban, a Transatlantic Network – Science Po konferenciáján.

2006. június 7.

Az Európa Tanulmányok Központ konferenciát szervezett „Munkavállalói mobilitás regionális megközelítésben: Magyarország és a környező országok tapasztalatai az EU tagságot követően” címmel.

2006. június 16–17.

Dr. Józsa Zoltán egyetemi docens az önkormányzatok modernizációs kihívásairól, illetve *Löffler Tibor* egyetemi adjunktus „Erős állam, erős kormány autoritás: Konzervatív államelméleti paradigmák a kormányozhatóságról” címmel előadást tartott Egerben, a Magyar Politikatudományi Társaság Vándorgyűlésén.

2006. június 23.

A Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék konferenciát szervezett „A szociális biztonsági rendszerek koordinációja az EU-ban” címmel.

2006. június 29.

Dr. Traser Julianna Sára előadást tartott Budapesten a Mouvement Europe által szervezett előadássorozaton. Előadásának címe: „Free movement of persons in the European Union: rights and beneficiaries, with special regard to the right to take up employment in another Member State.”

2006. június 30.

Dr. Horváth Szilvia egyetemi adjunktus „The New Trade System on the Greenhouse Gas Emission” címmel előadást tartott a Pécsi Tudományegye-

tem Állam- és Jogtudományi Karának nyári szemináriumán.

2006. július 9–22.

Dr. Tóth Judit egyetemi docens „Voluntary work as legal instrument of migrants’ integration” címmel előadást tartott Deventerben (Hollandia).

2006. július 23.

Dr. Karsai Krisztina egyetemi docens „Sterbehilfe und Suizid. Ein wissenschaftliches Brachland zwischen Tradition und Rechtsdogmatik” címmel előadást tartott a Justus Liebig Egyetemen (Giessen, Németország).

2006. július 26.

Dr. Horváth Szilvia egyetemi adjunktus „European Emission Trading Systems as an Instrument for the Economizing of Environmental Law” címmel előadást tartott Stockholmban (Svédország).

2006. szeptember 6–9.

Dr. Karsai Krisztina egyetemi docens „Durchsetzung des Schutzes der Rechte von Strafverfahrensbeteiligten in den EU-Mitgliedsländern” címmel előadást tartott Prágában.

2006. szeptember 26.

Dr. Vida Mibály 70. születésnapja tiszteletére ünnepi ülést szervezett a Büntetőjogi és Büntető Eljárásjogi Tanszék, előadást tartott: dr. Szomora Zolt egyetemi tanársegéd, dr. Károlyi Judit, Dr. Karsai Krisztina egyetemi docens, dr. Juhász Zsuzsanna egyetemi adjunktus és Dr. Nagy Ferenc egyetemi tanár, tanszékvezető.

2006. szeptember 29.

Dr. Martonyi János egyetemi tanár halálának 25. évfordulója tiszteletére emlékülést szervezett a Közigazgatási Jogi és Pénzügyi Jogi Tanszék, előadást tartott: *Dr. Józsa Zoltán* egyetemi docens, *Dr. Zámbo Géza* egyetemi docens, *Dr. Martonyi János* egyetemi tanár (a jubiláns fia) és *Dr. Kaltenbach Jenő* egyetemi docens, tanszékvezető.

2006. október 5.

Dr. Szabó Imre egyetemi docens, dékán „Ügyvédek és ügyvédjelöltek képzése” címmel előadást tartott a Szegedi Ügyvédi Kamarában.

2006. október 13.

A Jogtudományi Szakbizottság felolvasó ülésén előadást tartott: *Dr. Jakab*

Éva egyetemi tanár, *Dr. Homoki-Nagy Mária* egyetemi tanár, *Dr. Szabó Imre* egyetemi docens, dékán és *Dr. Ruszoly József* egyetemi tanár.

2006. november 16.

Dr. Ruszoly József egyetemi tanár „Az 1849. június 28-i nemzetiségi törvény és a közép-európai alkotmányfejlődés” címmel díszdoktori tudományos előadást tartott Debrecenben.

2006. november 24.

Dr. Fonyó Antal egyetemi tanár halálának 25. évfordulója alkalmából tudományos konferenciát rendezett a Büntetőjogi és Büntető Eljárásjogi Tanszék

2006. december 1.

Diplomaosztó

Jogász szak

nappali tagozat: $36+173=209$ fő

levelező tagozat: $46+78=124$ fő

Kecskemét: $14+34=48$ fő

Munkaügyi kapcsolatok

főiskolai szak

nappali: 39 fő

levelező: 34 fő

Társadalombiztosítás

főiskolai szak

nappali: 40 fő

levelező: 80 fő

PhD

Dr. Antal Tamás tudományos munkatárs

Dr. Görög Márta egyetemi adjunktus

Dr. Kampler Béla egyetemi adjunktus

Dr. Nagy Zsolt egyetemi adjunktus

Dr. Szondi Ildikó egyetemi adjunktus

Díszoklevelet kapott

(2006. október 6.)

Dr. Winkler László (rubin)

Dr. Schmidt Iván (vas)

Dr. Benkő Árpád (arany)

Dr. Kovács László (arany)

Dr. Miskolczi Mihály (arany)

Dr. Remeczki Gábor (arany)

Dr. Szabó Lóránt (arany)